

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KORIŠĆENJU OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

Član 1.

U Zakonu o korišćenju obnovljivih izvora energije („Službeni glasnik RS”, broj 40/21), u članu 4. stav 1. posle tačke 7) dodaje se tačka 7a), koja glasi:

„7a) varijabilni obnovljivi izvori energije su primarni izvori energije (energija vetra, energija Sunca i dr.) čiji energetske potencijal zavisi od meteoroloških uslova koje je teško precizno prognozirati, usled čega prilikom proizvodnje električne energije iz takvih izvora mogu nastati veća odstupanja između proizvedene električne energije i planirane proizvodnje električne energije u odnosu na druge izvore energije;” .

Posle tačke 11) dodaje se tačka 11a), koja glasi:

„11a) dan spajanja tržišta znači prvi dan operativnog rada, u spojenom režimu, unutar dnevnog organizovanog tržišta električne energije Republike Srbije spojenog sa jedinstvenim evropskim organizovanim unutar dnevnim tržištem električne energije;” .

Tačka 14) menja se i glasi:

„14) dobra prognoza električne energije je prognoza električne energije za čije greške se ne plaća dodatna naknada garantovanom snabdevaču, a koja se utvrđuje na osnovu kriterijuma definisanim podzakonskim aktom iz člana 10a stav 6. ovog zakona;” .

Posle tačke 16) dodaje se tačka 16a), koja glasi:

„16a) evropsko organizovano tržište električne energije je organizovano tržište električne energije u Evropi na kome se električna energija kupuje i prodaje unutar dana isporuke električne energije;” .

Tačka 19) briše se.

Posle tačke 20) dodaje se tačka 20a), koja glasi:

„20a) jedinstveno evropsko organizovano unutar dnevno tržište električne energije je deo evropskog organizovanog tržišta električne energije na kome učesnici na tržištu u Evropi mogu da kupuju i prodaju električnu energiju unutar dana isporuke električne energije;” .

Posle tačke 21) dodaje se tačka 21a), koja glasi:

„21a) kapacitet za pružanje pomoćne usluge je sinhroni proizvodni modul ili skladište električne energije osposobljeno da pruža pomoćnu uslugu sekundarne rezerve, u skladu sa pravilima o radu prenosnog sistema, odnosno pravilima o radu distributivnog sistema i njihovim specifičnim tehnologijama;” .

Posle tačke 25) dodaje se tačka 25a), koja glasi:

„25a) negativna tržišna premija je negativna razlika između ostvarene cene i referentne tržišne cene;” .

Posle tačke 33) dodaje se tačka 33a), koja glasi:

„33a) ostvarena cena je prihvaćena ponuđena cena koja je utvrđena rešenjem o dodeli tržišne premije;” .

Posle tačke 38) dodaje se tačka 38a), koja glasi:

„38a) pomoćna usluga sekundarne rezerve je usluga kojom korisnici sistema obezbeđuju sekundarnu rezervu operatoru prenosnog sistema na osnovu ugovora o pružanju pomoćnih usluga za potrebe systemske usluge sekundarne regulacije frekvencije i snage razmene;” .

Posle tačke 39) dodaje se tačka 39a), koja glasi:

„39a) primarni izvori energije su izvori energije koji se nalaze u prirodi;” .

Posle tačke 41) dodaje se tačka 41a), koja glasi:

„41a) sekundarna regulacija frekvencije i snage razmene je vrsta systemske usluge koju pruža operator prenosnog sistema u skladu sa pravilima o radu prenosnog sistema;” .

Član 2.

U članu 9. stav 2. briše se.

Član 3.

Član 10. menja se i glasi:

„Član 10.

Garantovani snabdevač je dužan da preuzme balansnu odgovornost za povlašćene proizvođače koji su u sistemu tržišne premije.

Povlašćeni proizvođač ima pravo da prenese balansnu odgovornost na drugu balansnu odgovornu stranu u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike i pravilima o radu tržišta.

Dužnost garantovanog snabdevača iz stava 1. ovog člana prestaje istekom šest meseci od dana spajanja organizovanog unutardnevnog tržišta Republike Srbije sa evropskim organizovanim unutardnevnim tržištem ili istekom 30 meseci od dana uspostavljanja organizovanog unutardnevnog tržišta u Republici Srbiji, u zavisnosti od toga koji rok prvi istekne.

Povlašćeni proizvođači u sistemu tržišne premije su dužni da uredе svoju balansnu odgovornost u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetika i pravilima o radu tržišta električne energije najkasnije do dana prestanka dužnosti garantovanog snabdevača iz stava 1. ovog člana.

Garantovani snabdevač preuzima balansnu odgovornost i snosi troškove balansiranja za povlašćene proizvođače koji su u sistemu fid-in tarife do isteka podsticajnog perioda i to: za elektrane čija je odobrena snaga manja od 400 kW, odnosno od 1. januara 2026. godine, za elektrane čija je odobrena snaga manja od 200 kW.” .

Član 4.

Posle člana 10. dodaju se nazivi članova i čl. 10a i 10b, koji glase:

„Prava i obaveze garantovanog snabdevača i povlašćenog proizvođača u sistemu tržišne premije

Član 10a

Povlašćeni proizvođač u sistemu tržišne premije je dužan da dobro prognozira proizvodnju električne energije i da garantovanom snabdevaču isplati:

1) naknadu koja se obračunava u fiksnom procentu od maksimalne ponuđene cene na aukciji po svakom proizvedenom MWh;

2) pozitivnu razliku između plana proizvodnje električne energije koju prijavi garantovanom snabdevaču i proizvedene električne energije u MWh po ceni na dan-unapred tržištu.

Fiksni procenat iz stava 1. ovog člana određuje Ministarstvo u javnom pozivu, na predlog garantovanog snabdevača.

Ako povlašćeni proizvođač proizvede više električne energije od plana proizvodnje električne energije koju prijavi garantovanom snabdevaču, garantovani snabdevač je dužan da isplati povlašćenom proizvođaču razliku između ostvarene proizvodnje električne energije i planirane proizvodnje električne energije u MWh po ceni na dan-unapred tržištu.

U slučaju da povlašćeni proizvođač ne prognozira dobro proizvodnju električne energije, garantovani snabdevač ima pravo da povlašćenom proizvođaču obračuna dodatnu naknadu.

Garantovani snabdevač i povlašćeni proizvođač zaključuju ugovor o preuzimanju balansne odgovornosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike, ovim zakonom i podzakonskim aktom iz stava 6. ovog člana.

Vlada bliže uređuje model ugovora o preuzimanju balansne odgovornosti, prava i obaveze garantovanog snabdevača i povlašćenog proizvođača u sistemu tržišne premije, kriterijume za utvrđivanje dobre prognoze proizvodnje električne energije, dodatnu naknadu koja se plaća u slučaju ako povlašćeni proizvođač ne prognozira dobro proizvodnju električne energije, trajanje i prestanak ugovora o preuzimanju balansne odgovornosti, kao i uslove i postupak zaključivanja ugovora i druge bitne elemente.

Nadoknada troškova garantovanog snabdevača

Član 10b

Garantovani snabdevač ima pravo na nadoknadu troškova usled preuzimanja balansne odgovornosti za povlašćene proizvođače u sistemu tržišne premije.

Garantovani snabdevač nadoknađuje troškove iz stava 1. ovog člana iz sredstava prikupljenih po osnovu:

- 1) isplata povlašćenog proizvođača iz člana 10a stav 1. tač. 1) i 2) i stav 4. ovog zakona;
- 2) negativne tržišne premije;
- 3) naknade za podsticaj povlašćenih proizvođača iz člana 57. ovog zakona;
- 4) drugih izvora u skladu sa zakonom.” .

Član 5.

U članu 11. stav 1. posle reči: „obnovljivih izvora” dodaju se reči: „u demonstracionim projektima, u elektranama čija je odobrena snaga manja od 400 kW, odnosno za elektrane koje se priključuju na mrežu nakon 1. januara 2026. godine odobrene snage manje od 200 kW ” .

U stavu 2. reči: „obavesti Agenciju o preduzetim merama” zamenjuju se rečima: „o preduzetim merama obavesti Agenciju i proizvođače na čiji rad utiču preduzete mere” .

Član 6.

U članu 14. stav 3. menja se i glasi:

„Tržišna premija može da se stekne samo za ceo kapacitet elektrane, osim u slučaju kada elektrana obuhvaćena poslednjom prihvaćenom ponudom na aukciji delimično popuni kvotu.” .

Član 7.

Naziv člana i član 15. menjaju se i glase:

„Određivanje maksimalne ponuđene cene na aukciji za tržišne premije

Član 15.

Za potrebe aukcija, Vlada određuje maksimalnu ponuđenu cenu za električnu energiju po MWh.

Za rekonstruisane elektrane, Vlada određuje posebnu maksimalnu ponuđenu cenu za električnu energiju po MWh.” .

Član 8.

U članu 17. stav 3. tačka 3) menja se i glasi:

„3) maksimalnu ponuđenu cenu;” .

Posle tačke 3) dodaje se tačka 3a), koja glasi:

„3a) fiksni procenat od maksimalne ponuđene cene koju povlašćeni proizvođač plaća garantovanom snabdevaču po svakom proizvedenom MWh za preuzimanje balansne odgovornosti, pod uslovom da je garantovani snabdevač dužan da preuzme balansnu odgovornost u skladu sa članom 10. stav 1. ovog zakona;” .

Član 9.

U članu 21. stav 2. menja se i glasi:

„Ponuda iz stava 1. ovog člana se odnosi na ceo kapacitet elektrane.”

Posle stava 3. dodaju se novi st. 4. i 5, koji glase:

„Ako deo kapaciteta elektrane popuni kvotu, učesnik na aukciji ima pravo:

1) da izjavi da odustaje od svoje ponude u roku od deset dana od dana objavljivanja predloga rang liste i izveštaja o sprovedenoj aukciji, pod uslovom da je deo kapaciteta koji je ušao u kvotu manji od 80% ponuđenog kapaciteta elektrane ili

2) da se kvota uveća za preostali deo kapaciteta elektrane koji je ostao van kvote, u slučaju da je deo kapaciteta koji je ušao u kvotu jednak ili veći od 80% ponuđenog kapaciteta elektrane.

Ukoliko učesnik ne odustane od svoje ponude u skladu sa stavom 4. tačka 1) ovog člana, dužan je da u postupku sticanja statusa povlašćenog proizvođača dokaže da je za taj deo kapaciteta obezbedio posebno merno mesto u odnosu na preostali deo kapaciteta elektrane koji nije popunio kvotu ili, ukoliko odluči da ima jedinstveno merno mesto za ceo kapacitet elektrane, da uredi balansnu odgovornost bez prava iz člana 10. stav 1. ovog zakona.”

Dosadašnji stav 4. postaje stav 6.

U dosadašnjem stavu 6, koji postaje stav 7. reči: „u st. 1 - 4. ovog člana” zamenjuju se rečima: „u st. 1 - 7. ovog člana” .

Član 10.

Naziv člana i član 34. menjaju se i glase:

„Određivanje maksimalne ponuđene cene na aukciji za fid-in tarife

Član 34.

U slučaju dodele fid-in tarifa u postupku aukcija, Vlada određuje maksimalnu fid-in tarifu za električnu energiju po MWh, čiju visinu učesnici aukcija ne mogu svojim ponudama da premaše na aukciji.

Za rekonstruisane elektrane, Vlada određuje posebnu maksimalnu fid-in tarifu za električnu energiju po MWh.” .

Član 11.

U članu 57. stav 4. menja se i glasi:

„Vlada propisuje način obračuna, plaćanja i raspodele sredstava po osnovu naknade za podsticaj povlašćenih proizvođača i način obračuna, plaćanja, prikupljanja i raspodele dodatnih podsticajnih sredstava, namenu i način raspodele sredstava dobijenih na osnovu negativne tržišne premije, kao i praćenje i izveštavanje u vezi sa podsticajnim sredstvima i sredstvima dobijenih na osnovu negativne tržišne premije.” .

Član 12.

U članu 58. posle stava 3. dodaje se novi stav 4, koji glasi:

„Pored uslova iz stava 3. ovog člana, instalisana snaga proizvodnog objekta proizvođača iz stava 1. ovog člana ne može biti veća od:

- 1) ekvivalentne snage koja odgovara struji od 10A, ako priključak na sistem nije trofazni;
- 2) 6,9 kW ako je kupac-proizvođač domaćinstvo;
- 3) 150 kW ako kupac-proizvođač nije domaćinstvo.”

Dosadašnji stav 4. postaje stav 5.

U dosadašnjem stavu 5, koji postaje stav 6. reči: „iz stava 4.” zamenjuju se rečima: „iz stava 5.” .

Član 13.

Član 67. menja se i glasi:

„Član 67.

Operator prenosnog sistema je dužan da vodi elektronski, centralizovani i javno dostupan registar svih priključenih elektrana koje koriste obnovljive izvore energije koji sadrži: naziv proizvođača električne energije, naziv elektrane, kapacitet elektrane, lokaciju elektrane, godinu probnog rada i godinu trajnog priključenja elektrane.

Operator prenosnog sistema je dužan da objavi spisak svih podnetih zahteva u postupku priključenja koji sadrži: naziv podnosioca zahteva, lokaciju elektrane, podatak o zahtevanoj snazi elektrane i fazi postupka priključenja.

Svi podnesci i dokumenta koja se dostavljaju, kao i akta koja izdaju operatori prenosnog sistema u postupcima priključenja moraju da imaju formu elektronskog

dokumenta, odnosno moraju biti digitalizovani i potpisani u skladu sa zakonom kojim se uređuju elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja.” .

Član 14.

Posle člana 67. dodaju se nazivi i čl. 67a i 67b, koji glase:

„Dužnosti operatora prenosnog sistema pri izradi plana razvoja prenosnog sistema

Član 67a

Operator prenosnog sistema je dužan da pri izradi plana razvoja prenosnog sistema u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike, u analizi adekvatnosti proizvodnje i prenosnog sistema prikaže:

1) spisak projekata priključenja za koje je sa operatorom prenosnog sistema zaključen ugovor o izradi studije priključenja objekta, odnosno za koje su izdati uslovi za projektovanje i priključenje elektrane od strane operatora distributivnog sistema, odnosno zatvorenog distributivnog sistema i čije priključenje ne može biti odloženo u skladu sa stavom 2. ovog člana;

2) pregled istorijskih podataka o ugovorenoj i realno obezbeđenoj rezervi za balansiranje sistema u relevantnom periodu;

3) metodologiju za procenu raspoložive i za procenu potrebne rezerve za balansiranje sistema;

4) procenu potrebne rezerve za balansiranje sistema u kontrolnoj oblasti;

5) procenu trenutno raspoložive rezerve za balansiranje sistema u kontrolnoj oblasti;

6) procenu da li i koliko nedostaje rezerve za balansiranje sistema u slučaju priključenja svih elektrana koje su u postupku priključenja, a koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije;

7) pokazatelje adekvatnosti proizvodnog sistema za zadovoljenje potrošnje dobijenih na osnovu proračuna;

8) zaključak o rizicima po siguran rad elektroenergetskog sistema i potrebi za odlaganje priključenja elektrana koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije, izuzev elektrana iz tačke 1) ovog stava.

Ako analiza adekvatnosti iz stava 1. ovog člana ukaže na rizike po siguran rad elektroenergetskog sistema usled nedostatka rezerve za balansiranje sistema, kao i na postojanje opravdanosti primene mere odlaganja priključenja, operator prenosnog sistema objavljuje na svojoj internet stranici, u roku deset radnih dana od dana davanja saglasnosti Agencije na plan razvoja prenosnog sistema, a čiji je sastavni deo analiza adekvatnosti, obaveštenje o nastupanju uslova za odlaganje postupka priključenja elektrana koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije.

Operator prenosnog sistema je dužan da u postupku priključenja elektrane koja podleže odlaganju iz stava 1. ovog člana obavesti stranku u roku od 15 dana od dana objavljivanja obaveštenja.

Odlaganje postupka priključenja na elektroenergetski sistem, za elektrane koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije, prestaje da se primenjuje kad analiza adekvatnosti iz stava 1. ovog člana, pokaže da postoji rezerva za balansiranje sistema u elektroenergetskom sistemu koja omogućava da se sve elektrane koje podležu tom ograničenju mogu priključiti na elektroenergetski sistem bez ugrožavanja njegovog sigurnog rada.

Odlaganje postupka priključenja na prenosni sistem za elektrane koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije

Član 67b

Odlaganje priključenja na prenosnom sistemu ne primenjuje se na elektrane koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije, ako podnosilac zahteva za izradu studije priključenja:

1) obezbedi novi kapacitet za pružanje pomoćne usluge sekundarne rezerve koji će biti ponuđen operatoru prenosnog sistema za sistemsku uslugu sekundarne regulacije frekvencije i snage razmene ili

2) iz sopstvenih postojećih proizvodnih kapaciteta izdvoji nov kapacitet za pružanje pomoćne usluge sekundarne rezerve i koji će biti ponuđen operatoru prenosnog sistema za sistemsku uslugu sekundarne regulacije frekvencije i snage razmene ili

3) obezbedi da drugi učesnik na tržištu, umesto njega, obezbedi novi kapacitet za pružanje pomoćne usluge sekundarne rezerve i koji će biti ponuđen operatoru prenosnog sistema za sistemsku uslugu sekundarne regulacije frekvencije i snage razmene.

Regulacioni opseg za pružanje pomoćne usluge iz stava 1. ovog člana mora da iznosi najmanje 20% instalisane aktivne snage elektrane koja koristi varijabilne obnovljive izvore energije.

Ukoliko proizvođač ugrađuje baterijsko skladište, kapacitet tog skladišta mora da bude najmanje 0,4 MWh/MW instalisane snage elektrane.

Pod novim kapacitetom iz stava 1. ovog člana smatra se sinhroni proizvodni modul ili skladište električne energije osposobljeno za rad u sekundarnoj regulaciji koje nije bilo raspoloživo operatoru prenosnog sistema u trenutku izrade važeće analize adekvatnosti.

Ministarstvo bliže propisuje način dokazivanja ispunjenosti uslova iz stava 1. ovog člana i člana 68b stav 2. ovog zakona.

Elektrana koja koristi varijabilne obnovljive izvore energije, za sve vreme na koje je priključena na elektroenergetski sistem mora da ima obezbeđen kapacitet na teritoriji Republike Srbije za pružanje pomoćne usluge sekundarne rezerve koji će biti ponuđen operatoru prenosnog sistema u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetika." .

Član 15.

U članu 68. st. 1. i 2. menjaju se i glase:

„Operator distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema je dužan da vodi elektronski, centralizovani i javno dostupan registar svih priključenih elektrana koje koriste obnovljive izvore energije, koji sadrži: naziv proizvođača električne energije, snagu elektrane, lokaciju elektrane i godinu trajnog priključenja.

Operator distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema je dužan da objavi spisak svih podnetih zahteva u postupku priključenja koji sadrži: naziv podnosioca zahteva, lokaciju elektrane, podatak o zahtevanoj snazi elektrane i fazu postupka priključenja." .

Posle stava 5. dodaje se stav 6, koji glasi:

„Operator distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema dužan je da u roku od deset radnih dana od dana podnošenja zahteva operatora prenosnog sistema dostavi podatke o priključenim elektranama i podatke o elektranama u

postupku priključenja operatoru prenosnog sistema od značaja za izradu analize adekvatnosti iz člana 68a ovog zakona, i to podatke o: nazivu elektrane, lokaciji elektrane, aktivnoj snazi elektrane, godini priključenja za postojeće elektrane, statusu i procenjenoj godini priključenja, kao i o kumulativnoj aktivnoj snazi za kupce-proizvođače koji će biti priključeni na sistem, po godinama.” .

Član 16.

Posle člana 68. dodaju se nazivi članova i čl. 68a i 68b, koji glase:

„Ograničenje priključenje na distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem elektrane koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije

Član 68a

Operator distributivnog sistema, odnosno zatvorenog distributivnog sistema je dužan da ograniči priključenje na distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem elektrane koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije tako da:

1) ukupna instalisana snaga elektrana koje koriste obnovljive izvore energije i koje su priključene na delu distributivnog ili zatvorenog distributivnog sistema, povezanog na prenosni sistem, nije veća od 80% instalisane snage transformatorske stanice na mestu predaje električne energije između distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema i prenosnog sistema, pod uslovom da ukupna aktivna snaga koja se predaje iz distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema u prenosni sistem u jednoj transformatorskoj stanici nije veća od 16 MW;

2) maksimalna snaga elektrane koja koristi varijabilne obnovljive izvore energije ne pređe vrednost od 10 MW po priključku.

Ukupna snaga svih elektrana iz stava 1. tačka 1) ovog člana dobija se kao algebarski zbir svih pojedinačnih modula za proizvodnju električne energije koji su instalisani od strane proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora i kupaca-proizvođača na delu distributivnog ili zatvorenog distributivnog sistema koji se napajaju iz jednog mernog mesta na prenosnom sistemu.

Operator distributivnog sistema i operator zatvorenog distributivnog sistema ne primenjuju ograničenje iz stava 1. tačka 1) ovog člana na kupce-proizvođače.

Odlaganje postupka priključenja na distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistema za elektrane koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije

Član 68b

U slučaju da analiza adekvatnosti, kao sastavni deo plana razvoja prenosnog sistema, ukaže na rizike po siguran rad elektroenergetskog sistema usled nedostatka rezerve za balansiranje sistema, operator distributivnog sistema, odnosno zatvorenog distributivnog sistema je dužan da objavi na internet stranici obaveštenje o nastupanju uslova za odlaganje postupka priključenja za elektrane koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije u roku od deset radnih dana od dana davanja saglasnosti Agencije na plan razvoja prenosnog sistema.

Odlaganje postupka priključenja na distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem, ne primenjuje se na:

1) elektrane koje koriste obnovljive izvore energije, ako podnosilac zahteva u postupku priključenja ispunji jedan od propisanih uslova iz člana 67b stav 1. ovog zakona;

2) elektrane čiji je kapacitet manji od 5 MW, a veći od 400 kW, za koje podnosilac zahteva u postupku priključenja obezbedi skladište električne energije čiji

kapacitet iznosi najmanje 20% instalisane snage elektrane koja koristi varijabilne obnovljive izvore energije, pri čemu kapacitet skladišta mora da bude najmanje 0,4 MWh/MW instalisane snage elektrane;

- 3) elektrane čiji je kapacitet manji od 400 kW.

Operator distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema je dužan da u postupku priključenja koje podleže odlaganju obavesti stranku u roku od 15 dana od dana objavljivanja obaveštenja.” .

Član 17.

U članu 86. stav 1. menja se i glasi:

„Strateški partner može biti privredni subjekt koji će biti izabran u skladu sa ovim zakonom da izgradi elektranu koja koristi obnovljive izvore energije ili da izgradi energetska objekat koji je od značaja za integraciju električne energije iz varijabilnih obnovljivih izvora u sistem, a koji je obavezan da sprovede sledeće radnje:

- 1) pripremi i/ili delom ili u celini finansira relevantne studije ukoliko su potrebne za realizaciju elektrane koja koristi obnovljive izvore energije i
- 2) pripremi i/ili delom ili u celini finansira relevantnu tehničku dokumentaciju potrebnu za realizaciju elektrane koja koristi obnovljive izvore energije i
- 3) izgradi elektranu koja koristi obnovljive izvore ako:
  - (1) delom i/ili u celini finansira projekat izgradnje elektrane koja koristi obnovljive izvore energije ili
  - (2) posreduje u obezbeđivanju ili obezbedi sredstva od međunarodnih finansijskih institucija, banaka i drugih izvora finansiranja za realizaciju projekta;
- 4) obezbedi kapacitet na teritoriji Republike Srbije za pružanje pomoćne usluge sekundarne rezerve koji će biti ponuđen operatoru prenosnog sistema za sistemsku uslugu sekundarne regulacije frekvencije i snage razmene, u skladu sa čl. 67b i 68b ovog zakona, ukoliko je to uslov za priključenje elektrane koja koristi varijabilne obnovljive izvore energije.” .

Član 18.

U članu 87. stav. 1. posle reči: „izvore energije” dodaju se reči: „ili energetska objekta od značaja za integraciju električne energije iz varijabilnih obnovljivih izvora u sistem” .

U stavu 2. posle tačke 4) dodaje se tačka 4a), koja glasi:

„4a) uslove u pogledu obezbeđenja kapaciteta na teritoriji Republike Srbije za pružanje pomoćne usluge sekundarne rezerve u skladu sa čl. 67b i 68b ovog zakona;” .

Član 19.

U članu 89. posle stava 10. dodaju se novi st. 11 - 13, koji glase:

„U roku od deset dana od dana donošenja odluke Vlade o izboru strateškog partnera, strateški partner, odnosno lice iz člana 87. stav 2. tačka 2) ovog zakona je u obavezi da podnese uredan i kompletan zahtev za izradu studije priključenja objekta na prenosni sistem.

Operator prenosnog sistema je dužan da zaključi ugovor o izradi studije priključenja objekta na prenosni sistem, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast energetike i korišćenje obnovljivih izvora energije u roku od 20 dana od dana podnošenja urednog i potpunog zahteva za izradu studije priključenja.

Operator prenosnog sistema je dužan da izradi studiju priključenja u roku od 60 dana od dana početka dejstva ugovora o izradi studije priključenja objekta na prenosni sistem.” .

Dosadašnji st. 11 - 12. postaju st. 14 - 15.

Posle dosadašnjeg stava 13, koji postaje stav 16. dodaju se st. 17. i 18, koji glase:

„Nakon zaključenja ugovora o realizaciji projekta postupak priključenja na prenosni sistem se nastavlja u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast energetike.

Ukoliko ne dođe do zaključenja ugovora o realizaciji projekta, ugovor o izradi studije priključenja objekta na prenosni sistem iz stava 12. ovog člana se smatra raskinutim, a studija priključenja postaje nevažeća.” .

Član 20.

Operator prenosnog sistema je dužan da plan razvoja prenosnog sistema sa analizom adekvatnosti proizvodnje i prenosnog sistema donese u skladu sa odredbama člana 14. ovog zakona (novi član 67a stav 1) u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Agencija je dužna da na plan razvoja prenosnog sistema usaglašenog sa članom 14. ovog zakona (novi član 67a stav 1) izda saglasnost u roku 60 dana od dana dostavljanja od strane operatora prenosnog sistema.

Član 21.

Postupci započeti do dana stupanja na snagu ovog zakona nastaviće se po propisima po kojima su započeti.

Postupci započeti po zahtevima za izradu studije priključenja na prenosni sistem elektrana koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije, kao i zahtevi za izmenu odobrene snage, koji su podneti posle 30. aprila 2021. godine, nastaviće se nakon dana davanja saglasnosti Agencije na plan razvoja prenosnog sistema usaglašenog sa odredbom člana 14. ovog zakona (novi član 67a stav 1), uz mogućnost primene odlaganja priključenja iz člana 14. ovog zakona (novi član 67a stav 2).

Postupci započeti po zahtevima iz stava 2. ovog člana mogu se nastaviti pre donošenja plana razvoja prenosnog sistema sa analizom adekvatnosti proizvodnje i prenosnog sistema u skladu sa članom 14. ovog zakona (novi član 67a stav 1), ako podnosilac zahteva dokaže ispunjenost uslova iz člana 14. ovog zakona (novi član 67b).

Član 22.

Garantovani snabdevač preuzima balansnu odgovornost do kraja podsticajnog perioda za sve elektrane koje koriste obnovljive izvore energije, a koje su pravo na podsticajne mere stekle na osnovu propisa koji su bili na snazi do 30. aprila 2021. godine.

Član 23.

Postupci priključenja koji se odnose na kupce-proizvođače koji su započeti do stupanja na snagu ovog zakona nastaviće se po propisima po kojima su započeti.

Propisi za sprovođenje ovog zakona koji se odnose na postupke priključenja kupca-proizvođača na sistem doneće se u roku od godinu dana od dana donošenja ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 2. ovog člana, primenjivaće se važeći propisi

ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Kupci-proizvođači koji steknu taj status po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ne podležu ograničenjima iz člana 12. stav 1. ovog zakona.

Podzakonski akt iz člana 14. ovog zakona (novi član 67b stav 5) doneće Ministarstvo u roku od dva meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 24.

Operator distributivnog sistema, odnosno zatvorenog distributivnog sistema postupa po zahtevima za priključenje koji su podneti posle stupanja na snagu ovog zakona nakon dana davanja saglasnosti Agencije na plan razvoja prenosnog sistema usaglašenog sa odredbom člana 14. ovog zakona (novi član 67a stav 1), uz mogućnost primene odlaganja priključenja iz člana 14. ovog zakona (novi član 67a stav 2).

Postupci započeti po zahtevima za priključenje podneti operatoru distributivnog sistema i zatvorenog distributivnog sistema do dana stupanja na snagu ovog zakona nastaviće se u skladu sa propisima po kojima su započeti.

Član 25.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi odredba člana 433. stav 1. Zakona o energetici („Službeni glasnik RS” , br. 145/14, 95/18 - dr. zakon i 40/21) u delu koji glasi: „i stav 2. u delu koji se odnosi na tačku 6)” .

Član 26.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije” , osim odredbe člana 12. ovog zakona u delu koji se odnosi na član 58. stav 4. tačka 2), koja se primenjuje od 1. januara 2024. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenja Zakona o izmenama i dopunama Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije sadržan je u odredbi člana 97. tač. 6. i 9. Ustava Republike Srbije, gde je, između ostalog, propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti, kao i održivi razvoj.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

1. Problemi za koje zakon treba reši

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: Zakon o OIE) je objavljen u „Službenom glasniku RS”, broj: 40/21 od 22. aprila 2021. godine, a stupio je na snagu 30. aprila 2021. godine. Zakon o OIE trebalo je da reši problem nedovoljnog povećanja udela obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: OIE) uklanjajući glavne uzroke koji sprečavaju njihov rast, ali i da postigne druge ciljeve u ovoj oblasti.

Nakon stupanja na snagu Zakona o OIE nastupio je period njegove primene, u okviru koga su identifikovani određeni problemi, te je u ministarstvu nadležnom za poslove energetike (u daljem tekstu: Ministarstvo) ocenjeno da se ti problemi mogu prevazići isključivo izmenama i dopunama važećeg zakona.

Naime, osnovni razlozi za pripremu Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: Predlog zakona), tj. problemi za koje zakon treba reši se ogledaju u sledećem:

Postojeće zakonsko rešenje u članu 10. Zakona o OIE daje pravo svim proizvođačima iz obnovljivih izvora energije da prenesu balansu odgovornost na garantovanog snabdevača, odnosno Javno preduzeće Elektroprivreda Srbije, Beograd (u daljem tekstu: JP EPS) koji obavlja funkciju garantovanog snabdevača i ujedno je najveći učesnik na tržištu.

Ovo pravo zakon garantuje bez obzira da li se proizvođači nalaze u sistemu podsticaja. Postojeće rešenje ima za posledicu veliki rizik za poslovanje JP EPS-a i krajnje kupce koji finansiraju podsticaje, jer je jednom učesniku na tržištu zakonski nametnuta obaveza preuzimanja balansne odgovornosti i za projekte koji se razvijaju komercijalno. Zbog toga, predlaže se da se preuzimanje balansne odgovornosti od strane garantovanog snabdevača zadrži kao privremena mera, samo za povlašćene proizvođače koji su u sistemu podsticaja, dok projekti koji se razvijaju na komercijalnoj bazi moraju samostalno rešiti pitanje balansne odgovornosti na komercijalnoj osnovi.

Navedena zakonska obaveza u članu 10. zakona je značajno smanjila poslovni rizik proizvođača koji koriste OIE, zbog čega je motivisale investitore da se upuste u masovni razvoj projekata i podnesu veliki broj zahteva za priključenje. Tako je za manje od godinu i po dana od primene Zakona o korišćenju OIE ukupan kapacitet za elektrane koje koriste OIE porastao sa 4 GW na 20 GW. Da bi se razumeo koliki je to obim projekata, treba imati u vidu da je ukupan instalisani kapacitet u Srbiji oko 8-9000 MW svih elektrana. Zbog vanrednog broja zahteva, operator prenosnog sistema bio je prinuđen da obustavi rešavanja zahteva, jer bi se, u slučaju stupanja operatora prenosnog sistema u ugovorne obaveze sa svim

navedenim projektima, omogućio nastavak realizacije projekata koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije u obimu koji bi, u slučaju njihove izgradnje i puštanja u rad ugrozio sigurnost rada elektroenergetskog sistema usled fizički nedostupne rezerve za balansiranje sistema, a operatora sistema izložio visokim troškovima naknade štete, u slučaju obustave operatora sistema da preuzima električnu energiju od strane proizvođača.

Zbog toga se predlaže da operator prenosnog sistema vrši analizu adekvatnosti proizvodnje električne energije i prenosnog sistema pri izradi plana razvoja sistema. U slučaju da analize pokažu da nije moguće obezbediti rezervu za balansiranja sistema, operator prenosnog sistema zajedno sa operatorom distributivnog sistema primenjuje meru odlaganja priključenja na elektroenergetski sistem elektrana koje koriste varijabilne obnovljive izvore, uz mogućnost da proizvođači iz varijabilnih obnovljivih izvora energije obezbede, ili sami ili preko drugih učesnika na tržištu, dodatni kapacitet za pružanje pomoćnih usluga operatoru prenosnog sistema, a koji obuhvataju regulaciju frekvencije i razmenu snage (baterija i druga skladišta, odnosno upravljive izvore energije), ukoliko ne žele da budu podvrgnuti meri odlaganja priključenja do pojave fizičke dostupne balansne rezerve u sistemu. Na ovaj način, pruža se zaštita elektroenergetskom sistemu od nekontrolisanog priključenja velikih kapaciteta koji koriste varijabilne obnovljive izvore energije, koji bi u ekstremnim slučajevima mogli da potroše svu fizički dostupnu rezervu za balansiranje, ali se istovremeno omogućava i u takvim situacijama da investitor nastavi sa priključenjem kapaciteta ukoliko je spreman da obezbedi dodatni kapacitet operatoru sistema za balansiranje sistema usled priključenja njegove elektrane. Posebna povoljnost ogleda se u mogućnosti da za investitora navedenu obavezu može da ispuni drugi učesnik na tržištu, čime se otvara mogućnost razvoja tržišta pomoćnih usluga. Izuzetno, iz mere odlaganja priključenja izuzimaju se sve elektrane za koje su operatori sistema preuzeli obavezu u postupku priključenja iz razloga pravne sigurnosti.

U pogledu postojećeg zakonskog rešenja da se odnos garantovanog snabdevača i proizvođača iz obnovljivih izvora u vezi sa balansnom odgovornošću reši kroz dozvoljeni procenat balansnog odstupanja i plaćanje fiksne naknade garantovanog snabdevaču od strane proizvođača za svaki kilovat sat van dozvoljenog procenta balansnog odstupanja pokazalo se nedovoljnim da reši pitanje debalansa koji bi proizvođači pravili garantovanom snabdevaču unutar dozvoljenog procenta balansnog odstupanja. Dodatno, određivanje dozvoljenog procenta odstupanja na satnom nivou i posmatranje greške na tom nivou nije se pokazalo kao jednostavno i efikasno rešenje. Zato se sada predlaže da povlašćeni proizvođači plaćaju fiksnu naknadu garantovanom snabdevaču po svakom proizvedenom MWh, uz uzajamnu finansijsku kompenzaciju po ceni na dan-unapred tržištu u zavisnosti od smera debalansa koji povlašćeni proizvođači prave (ako povlašćeni proizvođači proizvedu manje električne energije od planirane proizvodnje, onda oni plaćaju garantovanom snabdevaču, ako proizvedu više od plana, onda garantovani snabdevač plaća povlašćenim proizvođačima). Na ovaj način obezbeđuje se da povlašćeni proizvođači generišu prihode oko realne proizvodnje, a garantovani snabdevač dobiće naknadu za pružanje usluge balansiranja kroz fiksnu naknadu, uz mogućnost da dobije dodatnu naknadu ukoliko povlašćeni proizvođač ne prognozira dobro proizvodnju električne energije, pri čemu će principi dobre prognoze biti definisani u podzakonskom aktu.

Kad je reč o postojećem zakonskom rešenju da se balansna odgovornost proizvođača iz obnovljivih izvora energije odloži do uspostavlja likvidnog organizovanog unutardnevnog tržišta, ukazuje se da je u uslovima najavljenog

uspostavljanja domaćeg organizovanog unutar dnevnog tržišta i procesa spajanja sa evropskim unutar dnevnim tržištem, predmetno rešenje postalo suvišno, naročito u kontekstu pojave prvih velikih komercijalnih projekata na energiju vetra koji su rešili pitanje balansne odgovornosti bez likvidnosti unutar dnevnog tržišta. Zato se sada predlažu nova rešenja koja će omogućiti bržu integraciju na tržište proizvođača koji koriste OIE tako što se će svi proizvođači iz OIE, bez obzira da li su u sistemu podsticaja ili ne, biti dužni da sami uredе balansnu odgovornost nastupanjem jednog od sledeća dva uslova: istekom roka od 6 meseci od dana spajanja domaćeg organizovanog unutar dnevnog tržišta sa evropskim unutar dnevnim tržištem ili istekom roka od 30 meseci od dana uspostavljanja domaćeg organizovanog unutar dnevnog tržišta.

Naredni problem koji Predlog zakona treba da reši tiče se instalisane snage proizvodnih objekata kupaca-proizvođača. Postojeće rešenje predviđa da kupci-proizvođači mogu bez ograničenja da se priključuju na elektroenergetski sistem, pri čemu je njihova odgovornost prema elektroenergetskom sistemu u potpunosti isključena (nemaju balansnu odgovornost, uživaju pravo na prioritetan pristup, nisu dužni da učestvuju u pružanju pomoćnih usluga). U evropskoj praksi kupci-proizvođači su ograničeni po snazi i to uglavnom na male snage (manje od 400 kW). Slično praksa je u zemljama Energetske zajednice:

- Gruzija – 100 kW,
- Jermenija – 150 kW,
- Bosna i Hercegovina – 50 kW,
- Crna Gora – 50 kW,
- Makedonija – domaćinstva 4 kW, ostali kupci proizvođači do 20 kW.

Prethodno navedeno je posebno bitno u kontekstu ukupno podnetih zahteva za priključenje varijabilnih obnovljivih izvora energije, u iznosu od 20.000 MW što daleko prevazilazi mogućnosti nacionalnog elektroenergetskog sistema iz ugla fleksibilnosti, odnosno dostupne regulacione rezerve neophodne za siguran i neometan rad elektroenergetskog sistema.

Ograničenje instalisane snage kupaca-proizvođača je potrebno da bi se stvorili uslovi za uvođenje novog koncepta koji postoji u Evropskoj uniji - aktivnog kupca kroz izmene Zakona o energetici, a koji će omogućiti pre svega privredi da instalira solarne elektrane za sopstvene potrebe i višak proizvedene električne energije da plasira u mrežu, uz pojačanu odgovornost prema operatorima sistema (balansna odgovornost, pružanje pomoćnih usluga i sl.). Zato se predlaže da instalisana snaga kupaca-proizvođača bude ograničena do 6,9 kW za domaćinstva, odnosno do 150 kW za kupce-proizvođače koji nisu u kategoriji domaćinstva.

Ograničavanjem instalisane aktivne snage kupaca-proizvođača na 150 kW sve jedinice veće snage postaju obavezne da učestvuju u pomoćnim, odnosno sistemskim uslugama, a što je definisano Uredbom o mrežnim pravilima koja se odnose na priključenje na mrežu proizvodnih jedinica, na taj način doprinoseći ukupnoj fleksibilnosti elektroenergetskog sistema i povećavajući ukupan nivo tehnički izvodljive integracije varijabilnih obnovljivih izvora energije.

Sa druge strane, ograničenje instalisane snage kupaca-proizvođača u kategoriji domaćinstvo do 6,9 kW ima za cilj da optimizuje investiciju domaćinstva u skladu sa realnom godišnjom potrošnjom. Predloženim kapacitetom elektrane domaćinstvo koje mesečno troši u proseku 700 kWh (napomena: prosečna potrošnja električne energije u domaćinstvima kreće se u proseku 500 kWh, ali je uzeta veća vrednost) i koristi električnu energiju za klimatizaciju u toku leta će moći da uravnoteži godišnju proizvodnju i potrošnju.

Ukoliko bi se dopustilo kao dosadašnje zakonsko rešenje, da domaćinstva mogu da ugrade kapacitet neograničeno do iznosa odobrene snage svog priključka za potrošnju u iznosu od 17,25 kW, kupac-proizvođač bi imao na raspolaganju oko 24000 kWh električne energije na godišnjem nivou, što je 2000 kWh električne energije mesečno. Očigledno je da domaćinstvo tu energiju može potrošiti jedino ako se ta energija koristi za grejanje stambenog prostora (iz razmatranja se izuzima obavljanje neke poslovne delatnosti, pošto se u tom slučaju ne radi o domaćinstvu). Takva situacija bila bi krajnje nepovoljna po elektroenergetski sistem, pošto bi se električna energija dominantno proizvodila leti i predavala u elektroenergetski sistem, a preuzimala iz elektroenergetskog sistema i trošila zimi. Za grubu procenu očekivanih efekata takvog stanja, može se pretpostaviti da bi samo 20 hiljada domaćinstava, koja bi koristila električna grejna tela snage 12 kW prouzrokovala dodatno opterećenje na sistemu od 240 MW, u vreme kada je električna energija najskuplja na tržištu. Taj potencijalni negativan uticaj se može jednostavno izbeći tako što se instalisana snaga elektrana kupaca-proizvođača u domaćinstvima ograniči na prihvatljivu vrednost, koja je dovoljna za obavljanje svih aktivnosti, izuzev korišćenja električne energije za grejanje prostorija.

Predlog zakona treba da ograniči pravo prioritnog pristupa za sva proizvođače iz obnovljivih izvora energije, tako da je ono ograničeno samo na mala postrojenja do 400 kW, a od 1. januara 2026. godine samo na 200 kW.

Predlog zakona treba reši pitanje nadležnosti za određivanje maksimalne cene koja se može ponuditi na aukcijama, s obzirom da postojeće rešenje predviđa da Agencija za energetiku Republike Srbije određuje maksimalnu cenu na aukcijama, a Ministarstvo ih sprovodi, što potencijalno dovodi do neefikasnosti celog procesa, jer se odgovornost za uspeh aukcija i njihovo sprovođenje distribuira na dve državne institucije, od kojih je jedna nezavisna i samostalna u radu, pa je potrebno sistem aukcije centralizovati oko jedne institucije.

Predlog zakona treba da spreči zloupotrebe investitora da zaobilaze priključenje na prenosni sistem i veštački dele projekat na manje projekte koristeći priključenje na distributivni sistem da plasiraju energiju u sistem, koja bi usled nedostatka konzuma na distributivnog nivou bila preusmeravana na prenosni sistem. U tom pogledu predlaže se da ukupna instalisana snaga svih elektrana koje koriste OIE ne može da bude veća od 80% instalisane snage transformatorske stanice preko koje se vrši primopredaje električne energije iz distributivnog u prenosni sistem, odnosno vrednost primopredaje iz distributivnog u prenosni sistem ne može biti veća od 16 MW. Granica od 80% zasnovana je na pravilima o radu distributivnog sistema koja propisuju tehničko pravilo da se elektroenergetski transformatori mogu opteretiti do vrednosti od 80% trajnog dozvoljenog opterećenja, dok je granica od 16 MW zasnovana na pravilu da je maksimalna odobrena snaga priključenja na distributivnom nivou za potrošače 16 MW.

Ovim rešenjem se sa jedne strane, motivišu investitori da elektrane na distributivnom nivou grade u blizini konzuma, dok sa druge strane, ukoliko se grade u udaljenim područjima gde nije veliki konzum električne energije, postavlja se ograničenje da ukupno plasirana električna energije iz distributivnog sistema u prenosni sistem, a koja je prethodno preuzeta od proizvođača iz varijabilnih OIE, ne može biti veća od 16 MW, čime se sprečava deljenje projekata na manje delove koje bi po ukupnoj snazi trebalo da se priključe na prenosni sistem.

U pogledu strateškog partnera potrebne su izmene koje će precizirati obaveze strateškog partnera prilikom priključenja u skladu sa predloženim pravcem promena u pogledu obaveze obezbeđenja dodatnih kapaciteta za balansiranje.

2. Ciljevi koji se zakonom postižu

Predlog zakona je usmeren na to da se njegovim donošenjem eliminišu problemi identifikovani u periodu njegove primene, a posebno da postignu sledeći ciljevi:

1) da se stvore uslovi za sprovođenje aukcija i uređenje balansne odgovornosti za proizvođače u sistemu podsticaja na takav način koji će biti atraktivan za ulaganje u nove OIE kapacitete i omogućiti njihovu integraciju na tržište, a sa druge strane, koji će zaštititi garantovanog snabdevača i krajnje kupce od neumereno visokih troškova integracije obnovljivih izvora u sistem,

2) da se obezbedi zaštitni mehanizam od ugrožavanja sigurnosti rada elektroenergetskog sistema u slučaju masivne integracije varijabilnih obnovljivih izvora energije, tako što će proizvođači iz varijabilnih obnovljivih izvora energije, ako operator prenosnog sistema proceni u analizi sigurnosti i adekvatnosti rada elektroenergetskog sistema da je sistem ugrožen, obezbediti dodatni kapacitet za pružanje pomoćnih usluga operatoru prenosnog sistema koji obuhvataju regulaciju frekvencije i razmenu snage (baterija i druga skladišta, odnosno upravljive izvore energije), ukoliko ne žele da budu podvrgnuti meri odlaganja priključenja do pojave fizičke dostupne balansne rezerve

3) da se koncept kupaca-proizvođača ograniči na nivo koji omogućava integraciju u bezbednu po sistem, kao i da stvore regulatorni uslovi za uvođenje novog koncepta aktivnog kupca u zakon kojim se uređuje energetika.

3. Razmatrane mogućnosti da se problem reši bez donošenja zakona i zašto je donošenje zakona najbolji način rešavanja problema

Predlog zakona je jedini efikasan način da se postojeći praktični problemi u primeni Zakona o OIE reše. Bez Predloga zakona nije moguće rešiti gore navedene probleme.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona vrše se izmene u članu 4. Zakona o OIE kojima je određeno značenje izraza u tom zakonu.

Članom 2. Predloga zakona briše se stav 2. u članu 9. Zakona o OIE čime se vrši izmena sistema podsticaja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora.

Članom 3. Predloga zakona menja se član 10. Zakona o OIE kojim se uređuje preuzimanje balansne odgovornosti.

Članom 4. Predloga zakona, posle člana 10. Zakona o OIE dodaju se nazivi čl. 10a i 10b i čl. 10a i 10b kojima se utvrđuju prava i obaveze garantovanog snabdevača i povlašćenog proizvođača u sistemu tržišne premije, kao i nadoknada troškova garantovanog snabdevača usled preuzimanja balansne odgovornosti za povlašćene proizvođače u sistemu tržišne premije.

Članom 5. Predloga zakona menja se član 11. stav 1. Zakona o OIE čime se vrši preciziranje dužnosti operatora prenosnog, distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema.

Članom 6. Predloga zakona menja se član 14. stav 3. Zakona o OIE čime se precizira sticanje tržišne premije.

Članom 7. Predloga zakona menjaju se naziv člana i član 15. Zakona o OIE kojim se određuju maksimalne ponuđene cene na aukciji za tržišne premije.

Članom 8. Predloga zakona menja se član 17. stav 3. Zakona o OIE kojim se propisuju elementi javnog poziva kojim se pokreće i sprovodi postupak aukcija.

Članom 9. Predloga zakona menja se i dopunjuje član 21. Zakona o OIE čime se precizira postupak sastavljanja rang liste i popunjavanje kvote koje predstavljaju ukupnu odobrenu snagu elektrana u MW ili električne energije u MWh za koje se mogu steći tržišne premije, odnosno fid-in tarife.

Članom 10. Predloga zakona menja se naziv člana i član 34. Zakona o OIE kojim se propisuju određivanje maksimalne ponuđene cene na aukciji za fid-in tarife.

Članom 11. Predloga zakona menja se član 57. stav 4. Zakona o OIE čime se daje ovlašćenje Vladi da propiše način obračuna, plaćanja i raspodele sredstava po osnovu naknade za podsticaj povlašćenih proizvođača i način obračuna, plaćanja, prikupljanja i raspodele dodatnih podsticajnih sredstava, namenu i način raspodele sredstava dobijenih na osnovu negativne tržišne premije, kao i praćenje i izveštavanje u vezi sa podsticajnim sredstvima i sredstvima dobijenih na osnovu negativne tržišne premije.

Članom 12. Predloga zakona vrše se dopune člana 58. Zakona o OIE, čime se preciziraju ograničenja instalisane snage proizvodnog objekta kupca-proizvođača.

Članom 13. Predloga zakona menja se član 67. Zakona o OIE u smislu da je operator prenosnog sistema dužan da vodi elektronski, centralizovani i javno dostupan registar svih priključenih elektrana koje koriste obnovljive izvore energije, kao i da objavi spisak svih podnetih zahteva u postupku priključenja.

Članom 14. Predloga zakona, posle člana 67. Zakona o OIE dodaju se nazivi članova i čl. 67a i 67b kojima se propisuju dužnosti operatora prenosnog sistema pri izradi plana razvoja prenosnog sistema, kao i odlaganje postupka priključenja na prenosni sistem za elektrane koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije.

Članom 15. Predloga zakona vrši se dopuna člana 68. Zakona o OIE čime se preciziraju dužnosti operatora distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema koje se tiču vođenja elektronskog, centralizovanog i javno dostupnog registra svih priključenih elektrana koje koriste obnovljive izvore energije, objavljivanja spiska svih podnetih zahteva u postupku priključenja, kao i dužnosti operatora distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema da operatoru prenosnog sistema dostavi podatke o priključenim elektranama i podatke o elektranama u postupku priključenja.

Članom 16. Predloga zakona, posle člana 68. Zakona o OIE dodaju se nazivi članova i čl. 68a i 68b kojima se propisuje ograničenje priključenja na distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem elektrana koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije, kao i odlaganje postupka priključenja na distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem za elektrane koje koriste varijabilne obnovljive izvore energije.

Članom 17. Predloga zakona u članu 86. Zakona o OIE menja se stav 1. čime se utvrđuju obaveze, odnosno radnje strateškog partnera - privrednog subjekta, izabranog u skladu sa ovim zakonom, da izgradi elektranu koja koristi obnovljive izvore energije ili da izgradi energetska objekat koji je od značaja za integraciju električne energije iz varijabilnih obnovljivih izvora u sistem.

Članom 18. Predloga zakona dopunjuje se član 87. Zakona o OIE čime se preciziraju uslovi na osnovu kojih Vlada može da odluči da za realizaciju projekata izgradnje sa ili bez upravljanja i održavanja elektrane koja koristi obnovljive izvore energije sprovede izbor strateškog partnera, kao i sadržina te odluke.

Članom 19. Predloga zakona dopunjuje se član 89. Zakona o OIE čime se precizira sprovođenje postupka izbora strateškog partnera, kao i propisuju dužnosti strateškog partnera i operatora prenosnog sistema u toku tog postupka.

U čl. 20 – 24. Predloga zakona propisuju se prelazne odredbe Zakona o izmenama i dopunama Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije.

Članom 25. Predloga zakona propisano je da prestaje da važi odredba člana 433. stav 1. Zakona o energetici („Službeni glasnik RS” br. 145/14, 95/18 – dr. zakon i 40/21), u delu koji glasi: „i stav 2. u delu koji se odnosi na tačku 6)” .

Članom 26. Predloga zakona propisano je stupanje na snagu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije, kao i početak primene člana 12. ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. PREGLED ODREDBA VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Značenje izraza

Član 4.

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) aukcija je postupak u kome se učesnici na konkurentan način nadmeću da ponudom najniže fid-in tarife, odnosno tržišne premije, popune kvotu i steknu pravo na podsticajne mere;

2) biogoriva su tečna goriva za saobraćaj, proizvedena iz biomase;

3) biogas je gasovito gorivo iz biomase;

4) biomasa je biorazgradivi deo proizvoda, otpada i ostataka biološkog porekla iz poljoprivrede (uključujući biljne i životinjske materije), šumarstva i povezanih industrija, kao i biorazgradivi deo industrijskog i komunalnog otpada u skladu sa propisima kojima se uređuje upravljanje otpadom;

5) biometan je gasovito gorivo koje se koristi u saobraćaju, dobijeno preradom, odnosno prečišćavanjem biogasa;

6) biotečnost je tečno gorivo proizvedeno iz biomase, koje se koristi u energetske svrhe, osim za saobraćaj, uključujući proizvodnju električne energije i toplotne energije;

7A) VARIJABILNI OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE SU PRIMARNI IZVORI ENERGIJE (ENERGIJA VETRA, ENERGIJA SUNCA I DR.) ČIJI ENERGETSKI POTENCIJAL ZAVISI OD METEOROLOŠKIH USLOVA KOJE JE TEŠKO PRECIZNO PROGNOZIRATI, USLED ČEGA PRILIKOM PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ TAKVIH IZVORA MOGU NASTATI VEĆA Odstupanja između proizvedene električne energije i planirane proizvodnje električne energije u odnosu na druge izvore energije;

7) bruto finalna potrošnja energije je ukupna finalna energija potrošena za energetske svrhe u industriji, saobraćaju, domaćinstvima, javnim i komercijalnim delatnostima, poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, uključujući sopstvenu potrošnju električne i toplotne energije u sektoru proizvodnje električne i toplotne energije i gubitke u prenosu i distribuciji električne i toplotne energije;

8) viša sila je nepredvidiv i neizbežan događaj kao što je: vanredno stanje, pandemija, elementarna nepogoda ili drugi nepredviđeni događaj, odnosno okolnost kojom se ugrožava bezbednost i zdravlje ljudi i/ili životne sredine;

9) garancija porekla je elektronski dokument koji ima isključivu funkciju da krajnjem kupcu dokaže da je određena količina energije proizvedena iz obnovljivih izvora energije;

10) gorivo iz biomase je gasovito, odnosno čvrsto gorivo proizvedeno iz biomase;

11) goriva iz recikliranog ugljenika predstavljaju tečna i gasovita goriva proizvedena iz tečnog ili čvrstog otpada neobnovljivog porekla, koji nije pogodan za reciklažu materijala ili od gasa iz procesa prerade otpada i izduvnog/otpadnog gasa neobnovljivog porekla, koji su nastali kao nezaobilazne i nenamerne posledice proizvodnog procesa u industrijskim postrojenjima, u skladu sa propisima kojima se uređuje upravljanje otpadom;

11A) DAN SPAJANJA TRŽIŠTA ZNAČI PRVI DAN OPERATIVNOG RADA, U SPOJENOM REŽIMU, UNUTARDNEVNOG ORGANIZOVANOG TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE REPUBLIKE SRBIJE SPOJENOG SA JEDINSTVENIM EVROPSKIM ORGANIZOVANIM UNUTARDNEVNIM TRŽIŠTEM ELEKTRIČNE ENERGIJE;

12) demonstracioni projekat je nekomercijalni projekat iz obnovljivih izvora energije kojim se neka tehnologija demonstrira kao prva te vrste i predstavlja značajnu inovaciju koja uveliko premašuje najviši nivo postojeće tehnologije korišćenja obnovljivih izvora i ima status inovacionog projekta u smislu zakona kojim se uređuje inovaciona delatnost;

13) deo kapaciteta elektrane je deo odobrene snage elektrane;

~~14) dozvoljeni procenat balansnog odstupanja je maksimalni procenat odstupanja između stvarno proizvedene količine električne energije u odnosu na planiranu količinu električne energije, koju proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora može da prouzrokuje bez dužnosti da nadoknadi troškove balansnog odstupanja;~~

14) DOBRA PROGNOZA ELEKTRIČNE ENERGIJE JE PROGNOZA ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA ČIJE GREŠKE SE NE PLAĆA DODATNA NAKNADA GARANTOVANOM SNABDEVAČU, A KOJA SE UTVRĐUJE NA OSNOVU KRITERIJUMA DEFINISANIM PODZAKONSKIM AKTOM IZ ČLANA 10A STAV 6. OVOG ZAKONA;

15) domaćinstvo je zajednica lica čiji članovi zajedno stanuju, zajedno se hrane i troše ostvarene prihode, odnosno samac koji samostalno živi, samostalno se hrani i troši ostvarene prihode;

16) elektrana u izgradnji je elektrana za koju je izdata potvrda o prijavi završetka izgradnje temelja od strane nadležnog organa ili elektrana za koju su obezbeđena sredstva za završetak izgradnje elektrane;

16A) EVROPSKO ORGANIZOVANO TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE JE ORGANIZOVANO TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE U EVROPI NA KOME SE ELEKTRIČNA ENERGIJE KUPUJE I PRODAJE UNUTAR DANA ISPORUKE ELEKTRIČNE ENERGIJE;

17) zajednički projekat je vrsta mehanizma saradnje između država koji mogu da ugovore dve ili više država u cilju proizvodnje električne, odnosno toplotne energije i koji može da uključi privatne proizvođače;

18) zajednička šema podrške je vrsta mehanizma saradnje koju dve ili više država mogu da ugovore u cilju omogućavanja njihovog uzajamnog učešća u njihovim nacionalnim sistemima podsticaja;

~~19) likvidno organizovano unutardnevno tržište je organizovano unutardnevno tržište električne energije na kome učesnici na tržištu, a posebno proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora, imaju mogućnost da po konkurentnoj ceni kupuju ili prodaju potrebne količine električne energije kako bi efikasno regulisali balansna odstupanja;~~

20) obnovljivi vodonik je vodonik koji se koristi u energetske svrhe, proizveden postupkom elektrolize korišćenjem električne energije koja je proizvedena iz obnovljivih izvora energije;

20A) JEDINSTVENO EVROPSKO ORGANIZOVANO UNUTARDNEVNO TRŽIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE JE DEO EVROPSKOG ORGANIZOVANOG TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE NA KOME UČESNICI NA TRŽIŠTU U EVROPI

MOGU DA KUPUJU I PRODAJU ELEKTRIČNU ENERGIJU UNUTAR DANA ISPORUKE ELEKTRIČNE ENERGIJE;

21) kapacitet elektrane je odobrena snaga elektrane utvrđena od strane nadležnog operatora sistema;

21A) KAPACITET ZA PRUŽANJE POMOĆNE USLUGE JE SINHRONI PROIZVODNI MODUL ILI SKLADIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE OSPOSOBLJENO DA PRUŽA POMOĆNU USLUGU SEKUNDARNE REZERVE, U SKLADU SA PRAVILIMA O RADU PRENOSNOG SISTEMA, ODNOSNO PRAVILIMA O RADU DISTRIBUTIVNOG SISTEMA I NJIHOVIM SPECIFIČNIM TEHNOLOGIJAMA;

22) kvote predstavljaju ukupnu odobrenu snagu elektrana u MW ili električnu energiju u MWh za koje se mogu steći tržišne premije, odnosno fid-in tarife;

23) kupac-proizvođač je krajnji kupac koji je na unutrašnje instalacije priključio sopstveni objekat za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, pri čemu se proizvedena električna energija koristi za snabdevanje sopstvene potrošnje, a višak proizvedene električne energije isporučuje u prenosni sistem, distributivni sistem, odnosno zatvoreni distributivni sistem;

24) malo postrojenje je elektrana odobrene snage manje od 500 kW, odnosno elektrana na vetar čija je odobrena snaga manja od 3 MW;

25) napredna biogoriva su biogoriva proizvedena iz posebnih sirovina koja su propisana podzakonskim aktom iz člana 78. ovog zakona;

25A) NEGATIVNA TRŽIŠNA PREMIJA JE NEGATIVNA RAZLIKA IZMEĐU OSTVARENE CENE I REFERENTNE TRŽIŠNE CENE;

26) neto električna energija predstavlja razliku ukupne preuzete i ukupne isporučene električne energije kupca-proizvođača u prenosni, distributivni, odnosno zatvoreni distributivni sistem u toku jednog meseca, utvrđene u kWh na osnovu očitavanja brojila električne energije koja ispunjavaju propisane metrološke zahteve;

27) neto merenje je način obračuna neto električne energije, pri kome se viškom isporučene električne energije, u toku jednog meseca, umanjuje neto količina električne energije u toku narednog meseca;

28) neto obračun je način obračuna neto električne energije, pri kome se vrednost viška predate električne energije, u toku jednog meseca obračunava i naplaćuje na osnovu ugovora između kupca-proizvođača i snabdevača;

29) obnovljivi izvori energije su nefosilni izvori energije kao što su: vodotokovi, biomasa, vetar, sunce, obnovljivi vodonik, biogas, deponijski gas, gas iz pogona za preradu kanalizacionih voda, izvori geotermalne energije i drugi obnovljivi izvori energije;

30) obnovljiva tečna i gasovita goriva nebiološkog porekla su tečna ili gasovita goriva iz obnovljivih izvora energije koja se koriste u saobraćaju, ali pod uslovom da nisu dobijena iz biomase i da nisu biogoriva;

31) ovlašćena ugovorna strana je pravno lice koje zaključuje ugovor o tržišnoj premiji sa korisnicima tržišne premije, pri čemu to lice vrši samo isplatu tržišne premije, ali ne i otkup električne energije od korisnika tržišne premije;

32) ostaci iz poljoprivrede, ribarstva, šumarstva i akvakulture su ostaci koji su neposredno proizvedeni u okviru delatnosti poljoprivrede, akvakulture, ribarstva i šumarstva i ne uključuju ostatke iz povezanih industrija i ostatke prerade;

33) ostaci prerade su materije koje nisu finalni proizvodi i ne predstavljaju primarni cilj proizvodnog postupka, a nastali su u postupku koji nije namerno izmenjen u cilju njihove proizvodnje;

33A) OSTVARENA CENA JE PRIHVAĆENA PONUĐENA CENA KOJA JE UTVRĐENA REŠENJEM O DODELI TRŽIŠNE PREMIJE;

34) otpad je svaka materija ili predmet koji držalac odbacuje, namerava da ga odbaci ili je neophodno da ga odbaci, pri čemu se ne smatraju otpadom materije ili predmeti koji se namerno promene ili kontaminiraju da bi bili obuhvaćeni ovom definicijom;

35) otpadna toplotna energija je toplotna energija koja nužno nastaje kao nusproizvod u industrijskim postrojenjima, postrojenjima za proizvodnju energije, sektoru usluga, koja bi bez pristupa sistemu za daljinsko grejanje i hlađenje bila neiskorišćeno rasuta u vazduh ili vodu;

36) povlašćeni proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: povlašćeni proizvođač) je pravno lice ili preduzetnik koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora i ostvaruje pravo na fid-in tarifu ili tržišnu premiju u skladu sa ovim zakonom;

37) podsticajne mere su instrumenti ili mehanizmi podrške proizvodnji energije iz obnovljivih izvora energije;

38) poljoprivredna biomasa je biomasa proizvedena u poljoprivredi;

38A) POMOĆNA USLUGA SEKUNDARNE REZERVE JE USLUGA KOJOM KORISNICI SISTEMA OBEZBEĐUJU SEKUNDARNU REZERVU OPERATORU PRENOSNOG SISTEMA NA OSNOVU UGOVORA O PRUŽANJU POMOĆNIH USLUGA ZA POTREBE SISTEMSKE USLUGE SEKUNDARNE REGULACIJE FREKVENCIJE I SNAGE RAZMENE;

39) privremeni povlašćeni proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: privremeni povlašćeni proizvođač) je pravno lice ili preduzetnik koji je u postupku aukcije stekao pravo na tržišnu premiju, odnosno pravo na fid-in tarifu i ima druga prava i obaveze predviđene ovim zakonom;

39A) PRIMARNI IZVORI ENERGIJE SU IZVORI ENERGIJE KOJI SE NALAZE U PRIRODI;

40) proizvođač iz obnovljivih izvora energije je pravno lice ili preduzetnik koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora i ima pravo na garancije porekla;

41) referentna tržišna cena je cena električne energije na dan-unapred organizovanom tržištu električne energije u Republici Srbiji;

41A) SEKUNDARNA REGULACIJA FREKVENCIJE I SNAGE RAZMENE JE VRSTA SISTEMSKE USLUGE KOJU PRUŽA OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA U SKLADU SA PRAVILIMA O RADU PRENOSNOG SISTEMA;

42) sistem podsticaja je skup podsticajnih mera koji se odnosi na određenu tehnologiju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i koji se primenjuje radi dostizanja nacionalnih ciljeva u pogledu korišćenja obnovljivih izvora energije;

43) skladištenje električne energije je čuvanje proizvedene električne energije u skladištu do trenutka u kome će biti korišćena;

44) snabdevači gorivom su energetski subjekti koji na tržište stavljaju derivate nafte iz sopstvene proizvodnje i uvoza;

45) statistički transfer je vrsta mehanizma saradnje između država kojim se količina energije iz obnovljivih izvora ugovorena između dve ili više država, statistički prenosi iz jedne države u drugu;

46) toplotna energija je unutrašnja (termička) energija vrele vode, tople vode ili pare ili rashladnog fluida, koja se koristi za zagrevanje ili hlađenje prostora, zagrevanje potrošne tople vode ili za potrebe tehnoloških procesa;

47) troškovi integracije u sistem su troškovi integrisanja proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i druge distribuirane proizvodnje električne energije u sistem za prenos, distributivni i zatvoreni distributivni sistem električne energije;

48) ugovor o otkupu električne energije iz obnovljivih izvora energije je ugovor na osnovu koga fizičko ili pravno lice neposredno kupuje električnu energiju iz obnovljivih izvora od proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora;

49) šumska biomasa je biomasa proizvedena u šumarstvu.

Drugi izrazi koji se upotrebljavaju u ovom zakonu, a nisu definisani u stavu 1. ovog člana, imaju značenje definisano zakonom kojim se uređuje energetika.

Svi termini u ovom zakonu upotrebljeni u muškom rodu podrazumevaju se i u ženskom rodu i obrnuto.

Član 9.

Podsticaji za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora sprovode se u određenom podsticajnom periodu kroz sistem tržišnih premija i sistem fid-in tarifa i odnose se na cenu električne energije, preuzimanje balansne odgovornosti, pravo na prioritetan pristup sistemu i druge podsticaje propisane zakonom.

~~Izuzetno od stava 1. ovog člana, proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora koji su van sistema podsticaja imaju pravo na preuzimanje balansne odgovornosti i pravo na prioritetan pristup sistemu u skladu sa ovim zakonom.~~

Povlašćeni proizvođači imaju pravo samo na jedan sistem podsticaja za istu elektranu.

Preuzimanje balansne odgovornosti

Član 10.

~~Garantovani snabdevač preuzima balansnu odgovornost za proizvođače iz obnovljivih izvora energije koji su u sistemu tržišne premije ili su van sistema podsticaja, do uspostavljanja likvidnog organizovanog unutar dnevnog tržišta električne energije.~~

~~Proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora iz stava 1. ovog člana ima pravo da prenese balansnu odgovornost na drugu balansno odgovornu stranu u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike i pravilima o radu tržišta.~~

~~Garantovani snabdevač preuzima balansnu odgovornost i snosi troškove balansiranja za proizvođače električne energije iz obnovljivih izvora koji su u sistemu fid-in tarife, do isteka podsticajnog perioda.~~

~~U slučaju da ostvarena proizvodnja proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora iz stava 1. ovog člana, odstupa više od dozvoljenog procenta balansnog odstupanja u obračunskom periodu, proizvođači snose troškove balansiranja plaćanjem fiksne naknade za svaki kWh odstupanja njihove ostvarene proizvodnje od plana koji prijave garantovanom snabdevaču.~~

~~Garantovani snabdevač i proizvođač električne energije iz obnovljivih izvora iz stava 1. ovog člana, zaključuju ugovor o preuzimanju balansne odgovornosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblasti energetike, ovim zakonom i podzakonskim aktom iz stava 11. ovog člana.~~

~~Agencija za energetiku Republike Srbije (u daljem tekstu: Agencija), dužna je da prati razvoj organizovanog unutar dnevnog tržišta električne energije i da objavi do kraja februara tekuće godine izveštaj da li je uspostavljeno likvidno organizovano unutar dnevno tržište.~~

~~Agencija utvrđuje likvidnost organizovanog unutar dnevnog tržišta na osnovu ispunjenosti kriterijuma koji se odnose na:~~

- ~~1) relativni odnos obima trgovanja na organizovanom unutar dnevnom tržištu i ukupne potrošnje električne energije u Republici Srbiji;~~
- ~~2) obim trgovanja na organizovanom unutar dnevnom tržištu;~~
- ~~3) razliku između najviše cene koje su kupci bili spremni da plate i najniže cene koju su prodavci bili spremni da prihvate u određenom periodu trgovanja na organizovanom unutar dnevnom tržištu;~~
- ~~4) koncentraciju organizovanog unutar dnevnog tržišta;~~
- ~~5) druge kriterijume utvrđene podzakonskim aktima donetim na osnovu stava 11. ovog člana.~~

~~Ako Agencija utvrdi da su ispunjeni kriterijumi iz stava 7. ovog člana, Agencija vrši procenu održivosti uslova koji su doveli do ispunjenosti kriterijuma:~~

- ~~1) procenjujući razvoj likvidnosti organizovanog unutar dnevnog tržišta tokom edgevarajućeg prethodnog perioda;~~
- ~~2) utvrđujući da li je nivo likvidnosti bio stabilan ili se povećavao tokom edgevarajućeg prethodnog perioda i~~
- ~~3) procenjujući da li je likvidnost organizovanog unutar dnevnog tržišta dovoljno otporna na promene ili neuobičajene tržišne okolnosti koji mogu bitno uticati~~

~~na likvidnost, i to putem analize da li su uporedive promene ili slične tržišne okolnosti uticale na likvidnost organizovanog unutar dnevnog tržišta tokom odgovarajućeg prethodnog perioda ili na neki drugi odgovarajući način definisan u podzakonskim aktima donetim na osnovu ovog zakona.~~

~~Operator organizovanog tržišta električne energije je dužan da Agenciji dostavlja podatke koji su neophodni za izradu izveštaja iz stava 6. ovog člana.~~

~~Od dana objavljivanja izveštaja Agencije iz stava 6. ovog člana, da je uspostavljeno likvidno organizovano unutar dnevnog tržište električne energije, proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora su dužni da urede svoju balansnu odgovornost u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetika i pravila o radu tržišta električne energije u roku od pet meseci od dana uspostavljanja organizovanog unutar dnevnog tržišta u Republici Srbiji.~~

~~Vlada bliže uređuje dozvoljeni procenat balansnog odstupanja, način određivanja i isplate fiksne naknade balansno odgovornoj strani za balansno odstupanje van dozvoljenog procenta balansnog odstupanja, model ugovora o preuzimanju balansne odgovornosti, prava i obaveze proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora i balansno odgovorne strane, obračunski period, kao i kriterijume za utvrđivanje likvidnosti unutar dnevnog tržišta.~~

ČLAN 10.

GARANTOVANI SNABDEVAČ JE DUŽAN DA PREUZME BALANSNU ODGOVORNOST ZA POVLAŠĆENE PROIZVOĐAČE KOJI SU U SISTEMU TRŽIŠNE PREMIJE.

POVLAŠĆENI PROIZVOĐAČ IMA PRAVO DA PRENESE BALANSNU ODGOVORNOST NA DRUGU BALANSNO ODGOVORNU STRANU U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE OBLAST ENERGETIKE I PRAVILIMA O RADU TRŽIŠTA.

DUŽNOST GARANTOVANOG SNABDEVAČA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA PRESTAJE ISTEKOM ŠEST MESECI OD DANA SPAJANJA ORGANIZOVANOG UNUTARDNEVNOG TRŽIŠTA REPUBLIKE SRBIJE SA EVROPSKIM ORGANIZOVANIM UNUTARDNEVNIM TRŽIŠTEM ILI ISTEKOM 30 MESECI OD DANA USPOSTAVLJANJA ORGANIZOVANOG UNUTARDNEVNOG TRŽIŠTA U REPUBLICI SRBIJI, U ZAVISNOSTI OD TOGA KOJI ROK PRVI ISTEKNE.

POVLAŠĆENI PROIZVOĐAČI U SISTEMU TRŽIŠNE PREMIJE SU DUŽNI DA UREDE SVOJU BALANSNU ODGOVORNOST U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE ENERGETIKA I PRAVILIMA O RADU TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE NAJKASNIJE DO DANA PRESTANKA DUŽNOSTI GARANTOVANOG SNABDEVAČA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA.

GARANTOVANI SNABDEVAČ PREUZIMA BALANSNU ODGOVORNOST I SNOSI TROŠKOVE BALANSIRANJA ZA POVLAŠĆENE PROIZVOĐAČE KOJI SU U SISTEMU FID-IN TARIFE DO ISTEKA PODSTICAJNOG PERIODA I TO: ZA ELEKTRANE ČIJA JE ODOBRENA SNAGA MANJA OD 400 KW, ODNOSNO OD 1. JANUARA 2026. GODINE, ZA ELEKTRANE ČIJA JE ODOBRENA SNAGA MANJA OD 200 KW.

PRAVA I OBAVEZE GARANTOVANOG SNABDEVAČA I POVLAŠĆENOG PROIZVOĐAČA U SISTEMU TRŽIŠNE PREMIJE

ČLAN 10A

POVLAŠĆENI PROIZVOĐAČ U SISTEMU TRŽIŠNE PREMIJE JE DUŽAN DA DOBRO PROGNOZIRA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE I DA GARANTOVANOM SNABDEVAČU ISPLATI:

1) NAKNADU KOJA SE OBRAČUNAVA U FIKSNOM PROCENTU OD MAKSIMALNE PONUĐENE CENE NA AUKCIJI PO SVAKOM PROIZVEDENOM MWH;

2) POZITIVNU RAZLIKU IZMEĐU PLANA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE KOJU PRIJAVI GARANTOVANOM SNABDEVAČU I PROIZVEDENE ELEKTRIČNE ENERGIJE U MWH PO CENI NA DAN-UNAPRED TRŽIŠTU.

FIKSNI PROCENAT IZ STAVA 1. OVOG ČLANA ODREĐUJE MINISTARSTVO U JAVNOM POZIVU, NA PREDLOG GARANTOVANOG SNABDEVAČA.

AKO POVLAŠĆENI PROIZVOĐAČ PROIZVEDE VIŠE ELEKTRIČNE ENERGIJE OD PLANA PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE KOJU PRIJAVI GARANTOVANOM SNABDEVAČU, GARANTOVANI SNABDEVAČ JE DUŽAN DA ISPLATI POVLAŠĆENOM PROIZVOĐAČU RAZLIKU IZMEĐU OSTVARENE PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE I PLANIRANE PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE U MWH PO CENI NA DAN-UNAPRED TRŽIŠTU.

U SLUČAJU DA POVLAŠĆENI PROIZVOĐAČ NE PROGNOZIRA DOBRO PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE, GARANTOVANI SNABDEVAČ IMA PRAVO DA POVLAŠĆENOM PROIZVOĐAČU OBRAČUNA DODATNU NAKNADU.

GARANTOVANI SNABDEVAČ I POVLAŠĆENI PROIZVOĐAČ ZAKLJUČUJU UGOVOR O PREUZIMANJU BALANSNE ODGOVORNOSTI U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE OBLAST ENERGETIKE, OVIM ZAKONOM I PODZAKONSKIM AKTOM IZ STAVA 6. OVOG ČLANA.

VLADA BLIŽE UREĐUJE MODEL UGOVORA O PREUZIMANJU BALANSNE ODGOVORNOSTI, PRAVA I OBAVEZE GARANTOVANOG SNABDEVAČA I POVLAŠĆENOG PROIZVOĐAČA U SISTEMU TRŽIŠNE PREMIJE, KRITERIJUME ZA UTVRĐIVANJE DOBRE PROGNOZE PROIZVODNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE, DODATNU NAKNADU KOJA SE PLAĆA U SLUČAJU AKO POVLAŠĆENI PROIZVOĐAČ NE PROGNOZIRA DOBRO PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE, TRAJANJE I PRESTANAK UGOVORA O PREUZIMANJU BALANSNE ODGOVORNOSTI, KAO I USLOVE I POSTUPAK ZAKLJUČIVANJA UGOVORA I DRUGE BITNE ELEMENTE.

NADOKNADA TROŠKOVA GARANTOVANOG SNABDEVAČA

ČLAN 10B

GARANTOVANI SNABDEVAČ IMA PRAVO NA NADOKNADU TROŠKOVA USLED PREUZIMANJA BALANSNE ODGOVORNOSTI ZA POVLAŠĆENE PROIZVOĐAČE U SISTEMU TRŽIŠNE PREMIJE.

GARANTOVANI SNABDEVAČ NADOKNAĐUJE TROŠKOVE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA IZ SREDSTAVA PRIKUPLJENIH PO OSNOVU:

- 1) ISPLATA POVLAŠĆENOG PROIZVOĐAČA IZ ČLANA 10A STAV 1. TAČ. 1) I 2) I STAV 4. OVOG ZAKONA;
- 2) NEGATIVNE TRŽIŠNE PREMIJE;
- 3) NAKNADE ZA PODSTICAJ POVLAŠĆENIH PROIZVOĐAČA IZ ČLANA 57. OVOG ZAKONA;
- 4) DRUGIH IZVORA U SKLADU SA ZAKONOM

Pravo na prioritetan pristup prenosnom, distributivnom odnosno zatvorenom distributivnom sistemu

Član 11.

Operator prenosnog, distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema je dužan da prioritetno preuzima električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora U DEMONSTRACIONIM PROJEKTIMA, U ELEKTRANAMA ČIJA JE ODOBRENA SNAGA MANJA OD 400 KW, ODNOSNO ZA ELEKTRANE KOJE SE PRIKLJUČUJU NA MREŽU NAKON 1. JANUARA 2026. GODINE ODOBRENE SNAGE MANJE OD 200 KW, bez obzira da li je u sistemu podsticaja, osim u slučaju kada je ugrožena sigurnost rada prenosnog, odnosno distributivnog sistema.

Ako operator prenosnog, distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema, usled ugrožene sigurnosti rada prenosnog, distributivnog odnosno zatvorenog distributivnog sistema u znatnoj meri ograniči pristup sistemu proizvođačima iz obnovljivih izvora, dužan je da obavesti Agenciju o preduzetim merama O PREDUZETIM MERAMA OBAVESTI AGENCIJU I PROIZVOĐAČE NA ČIJI RAD UTIČU PREDUZETE MERE, kao i o merama koje je potrebno preduzeti da bi se sprečila eventualna buduća ograničenja.

Pojam
Član 14.

Tržišna premija je vrsta operativne državne pomoći koja predstavlja dodatak na tržišnu cenu električne energije koju korisnici tržišne premije isporuče na tržište i koja se određuje u evrocentima po kWh u postupku aukcija.

Korisnici tržišne premije prodaju električnu energiju iz stava 1. ovog člana na tržištu električne energije.

~~Tržišna premija može da se stekne za ceo ili deo kapaciteta elektrane.~~

TRŽIŠNA PREMIJA MOŽE DA SE STEKNE SAMO ZA CEO KAPACITET ELEKTRANE, OSIM U SLUČAJU KADA ELEKTRANA OBUHVAĆENA POSLEDNJOM PRIHVAĆENOM PONUDOM NA AUKCIJI DELIMIČNO POPUNI KVOTU.

Tržišna premija se isplaćuje na mesečnom nivou za električnu energiju koju elektrana isporuči u elektroenergetski sistem.

U slučaju da se pravo na tržišnu premiju stekne za deo kapaciteta elektrane, električna energija za koju se isplaćuje tržišna premija dobija se tako što se procenat kapaciteta elektrane koji je ušao u kvotu, množi sa električnom energijom isporučenom u elektroenergetski sistem u toku obračunskog perioda.

Ako se tržišna premija određuje u zavisnosti od referentne tržišne cene, a tržišna cena električne energije koja je osnov za izračunavanje referentne tržišne cene je negativna, tržišna premija se ne isplaćuje za period negativne tržišne cene električne energije.

Vlada, na predlog Ministarstva, bliže uređuje vrstu, način i uslove sticanja, ostvarivanja i prestanak prava na tržišnu premiju, kao i način određivanja referentne tržišne cene.

~~Metodologija za određivanje tržišne premije~~

~~Član 15.~~

~~Za potrebe aukcija, Agencija određuje maksimalnu tržišnu premiju ili maksimalnu otkupnu cenu za električnu energiju po kWh.~~

~~Za rekonstruisane elektrane, Agencija određuje posebnu maksimalnu tržišnu premiju ili maksimalnu otkupnu cenu za električnu energiju po kWh.~~

~~Metodologiju za određivanje maksimalne tržišne premije ili visine maksimalne otkupne cene propisuje Agencija.~~

~~Na osnovu metodologije iz stava 3. ovog člana, Agencija najkasnije do kraja decembra tekuće godine za narednu godinu u kojoj su planirane aukcije, objavljuje na svojoj internet stranici maksimalne tržišne premije, odnosno maksimalne otkupne cene za svaku vrstu i podvrstu elektrane za koju su propisane kvote, a za potrebe sprovođenja aukcija.~~

~~Metodologija iz stava 3. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije”.~~

ODREĐIVANJE MAKSIMALNE PONUĐENE CENE NA AUKCIJI ZA TRŽIŠNE
PREMIJE
ČLAN 15.

ZA POTREBE AUKCIJA, VLADA ODREĐUJE MAKSIMALNU PONUĐENU CENU ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU PO MWH.

ZA REKONSTRUISANE ELEKTRANE, VLADA ODREĐUJE POSEBNU MAKSIMALNU PONUĐENU CENU ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU PO MWH” .

Pokretanje postupka aukcija

Član 17.

Ministarstvo objavljuje na svojoj veb platformi, odnosno internet stranici početak planirane aukcije najmanje 45 dana unapred.

Postupak se pokreće i sprovodi na osnovu javnog poziva. Javni poziv naročito sadrži sledeće:

- 1) ko ima pravo da podnese prijavu za učestvovanje na aukciji;
- 2) raspoložive kvote po vrsti i odobrenoj snazi elektrane;
- ~~3) maksimalnu visinu tržišne premije, odnosno visinu maksimalne otkupne cene;~~

3) MAKSIMALNU PONUĐENU CENU;

3A) FIKSNI PROCENAT OD MAKSIMALNE PONUĐENE CENE KOJU POVLAŠĆENI PROIZVOĐAČ PLAĆA GARANTOVANOM SNABDEVAČU PO SVAKOM PROIZVEDENOM MWH ZA PREUZIMANJE BALANSNE ODGOVORNOSTI, POD USLOVOM DA JE GARANTOVANI SNABDEVAČ DUŽAN DA PREUZME BALANSNU ODGOVORNOST U SKLADU SA ČLANOM 10. STAV 1. OVOG ZAKONA;

- 4) način i formu prijavljivanja na aukcije;
- 5) spisak dokumenata koja se dostavljaju uz prijavu za učestvovanje na aukciji;
- 6) uslove za kvalifikaciju i nadmetanje na aukciji u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktom donetim na osnovu ovog zakona;
- 7) rokove u postupku aukcije;
- 8) podatak o finansijskom instrumentu obezbeđenja za ozbiljnost ponude koji se dostavlja u postupku aukcija;
- 9) rok za realizaciju projekta i
- 10) podatke o pravnim lekovima u postupku aukcije.

Ministarstvo raspisuje javni poziv na osnovu ovog zakona i podzakonskih akata donetih na osnovu ovog zakona.

Ministarstvo je dužno da na veb platformi, odnosno internet stranici objavi obrasce koje učesnici aukcije dostavljaju u vezi sa javnim pozivom u postupku aukcija, kao i informacije o održanim aukcijama, uključujući i stepen realizacije projekata iz aukcija.

Do donošenja odluke o najboljim ponudama, postupak sprovodi komisija koju rešenjem obrazuje ministar nadležan za poslove energetike (u daljem tekstu: Komisija).

O preduzetim radnjama u sprovođenju postupka, Komisija sačinjava izveštaj.

Vlada, na predlog Ministarstva, bliže propisuje druge elemente koje mora da sadrži javni poziv, uslove, rok i način prijavljivanja na aukcije, dokaze o ispunjenosti uslova iz javnog poziva, kao i uslove za obrazovanje Komisije.

Rang lista i popunjavanje kvote

Član 21.

Učesnici se posle faze kvalifikacija i nadmetanja, u zavisnosti od ponude koje su dali, rangiraju od najnižeg do najvišeg iznosa tržišne premije, odnosno otkupne cene i po tom redosledu popunjavaju kvotu.

~~Ponuda iz stava 1. ovog člana može da se odnosi na ceo kapacitet ili deo kapaciteta elektrane.~~

PONUĐA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA SE ODNOSI NA CEO KAPACITET ELEKTRANE.

Kada zbir kapaciteta svih elektrana za rangirane ponude iz stava 1. ovog člana dostigne nivo propisane kvote, kvota je popunjena.

AKO DEO KAPACITETA ELEKTRANE POPUNI KVOTU, UČESNIK NA AUKCIJI IMA PRAVO:

1) DA IZJAVI DA ODUSTAJE OD SVOJE PONUDE U ROKU OD DESET DANA OD DANA OBJAVE PREDLOGA RANG LISTE I IZVEŠTAJA O SPROVEDENOJ AUKCIJI, POD USLOVOM DA JE DEO KAPACITETA KOJI JE UŠAO U KVOTU MANJI OD 80% PONUĐENOG KAPACITETA ELEKTRANE ILI

2) DA SE KVOTA UVEĆA ZA PREOSTALI DEO KAPACITETA ELEKTRANE KOJI JE OSTAO VAN KVOTE, U SLUČAJU DA JE DEO KAPACITETA KOJI JE UŠAO U KVOTU JEDNAK ILI VEĆI OD 80% PONUĐENOG KAPACITETA ELEKTRANE.

UKOLIKO UČESNIK NE ODUSTANE OD SVOJE PONUDE U SKLADU SA STAVOM 4. TAČKA 1) OVOG ČLANA, DUŽAN JE DA U POSTUPKU STICANJA STATUSA POVLAŠĆENOG PROIZVOĐAČA DOKAŽE DA JE ZA TAJ DEO KAPACITETA OBEZBEDIO POSEBNO MERNO MESTO U ODNOSU NA PREOSTALI DEO KAPACITETA ELEKTRANE KOJI NIJE POPUNIO KVOTU ILI, UKOLIKO ODLUČI DA IMA JEDINSTVENO MERNO MESTO ZA CEO KAPACITET ELEKTRANE, DA UREDI BALANSNU ODGOVORNOST BEZ PRAVA IZ ČLANA 10. STAV 1. OVOG ZAKONA.

U slučaju da za raspoloživu kvotu konkurišu dva ili više učesnika u postupku aukcije sa istom tržišnom premijom, odnosno istom otkupnom cenom, preostala kvota se raspodeljuje na te učesnike proporcionalno ponuđenom kapacitetu elektrane.

Na osnovu pravila propisanih u ~~st. 1 – 4. ovog člana~~ U ST. 1 - 7. OVOG ČLANA, Komisija sastavlja rang listu koju zajedno sa izveštajem o sprovedenom postupku dostavlja Ministarstvu.

~~Metodologija za određivanje fid-in tarifa~~

~~Član 34.~~

~~U slučaju dodele fid-in tarifa u postupku aukcija, unapred se određuje maksimalna fid-in tarifa, čiju visinu učesnici aukcija ne mogu svojim ponudama da premaše na aukciji.~~

~~Za rekonstruisane elektrane, Agencija određuje posebnu maksimalnu fid-in tarifu za električnu energiju po kWh.~~

~~Metodologiju za određivanje maksimalne fid-in tarife iz stava 1. ovog člana, propisuje Agencija.~~

~~Na osnovu metodologije iz stava 3. ovog člana, Agencija najkasnije do kraja decembra tekuće godine za narednu godinu u kojoj su planirane aukcije, objavljuje na internet stranici maksimalne fid-in tarife za svaku vrstu i podvrstu elektrane za koju su propisane kvote, a za potrebe sprovođenja aukcija.~~

~~Metodologija iz stava 3. ovog člana objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srbije“.~~

ODREĐIVANJE MAKSIMALNE PONUĐENE CENE NA AUKCIJI ZA FID-IN TARIFE ČLAN 34.

U SLUČAJU DODELE FID-IN TARIFA U POSTUPKU AUKCIJA, VLADA MAKSIMALNU FID-IN TARIFU ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU PO MWH, ČIJU

VISINU UČESNICI AUKCIJA NE MOGU SVOJIM PONUDAMA DA PREMAŠE NA AUKCIJI.

ZA REKONSTRUISANE ELEKTRANE, VLADA ODREĐUJE POSEBNU MAKSIMALNU FID-IN TARIFU ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU PO MWH” .

Član 57.

Svi krajnji kupci električne energije dužni su da plaćaju naknadu za podsticaje povlašćenih proizvođača u skladu sa ovim zakonom, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Za električnu energiju utrošenu u reverzibilnim hidroelektranama za pumpni režim rada ne plaća se naknada iz stava 1. ovog člana.

Prilikom određivanja naknade za podsticaje povlašćenih proizvođača uzimaju se u obzir svi troškovi koje ovlašćena ugovorna strana, odnosno garantovani snabdevač ima u vezi sa podsticajnim merama.

~~Vlada propisuje način obračuna, plaćanja i raspodele sredstava po osnovu naknade za podsticaj povlašćenih proizvođača i način obračuna, plaćanja, prikupljanja i raspodele dodatnih podsticajnih sredstava, kao i praćenje i izveštavanje u vezi sa podsticajnim sredstvima.~~

VLADA PROPISUJE NAČIN OBRAČUNA, PLAĆANJA I RASPODELE SREDSTAVA PO OSNOVU NAKNADE ZA PODSTICAJ POVLAŠĆENIH PROIZVOĐAČA I NAČIN OBRAČUNA, PLAĆANJA, PRIKUPLJANJA I RASPODELE DODATNIH PODSTICAJNIH SREDSTAVA, NAMENU I NAČIN RASPODELE SREDSTAVA DOBIJENIH NA OSNOVU NEGATIVNE TRŽIŠNE PREMIJE, KAO I PRAĆENJE I IZVEŠTAVANJE U VEZI SA PODSTICAJNIM SREDSTVIMA I SREDSTVIMA DOBIJENIH NA OSNOVU NEGATIVNE TRŽIŠNE PREMIJE.

Vlada, na predlog Ministarstva, najkasnije do kraja decembra tekuće godine za narednu godinu, utvrđuje visinu naknade iz stava 3. ovog člana, koja se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Kupac-proizvođač

Član 58.

Kupac-proizvođač ima pravo da samostalno ili posredstvom agregatora:

- 1) proizvodi električnu energiju za sopstvenu potrošnju;
- 2) skladišti električnu energiju za sopstvene potrebe;
- 3) da višak proizvedene električne energije isporuči u prenosni sistem, distributivni sistem, odnosno zatvoreni distributivni sistem;
- 4) i druga prava i obaveze u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje oblast energetike.

Kupac-proizvođač iz stava 1. ovog člana ne može koristiti podsticajne mere u vidu tržišne premije i fid-in tarife, niti može imati pravo na garancije porekla.

Instalisana snaga proizvodnog objekta kupca-proizvođača iz stava 1. ovog člana ne može biti veća od odobrene snage priključka krajnjeg kupca.

PORED USLOVA IZ STAVA 3. OVOG ČLANA, INSTALISANA SNAGA PROIZVODNOG OBJEKTA PROIZVOĐAČA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA NE MOŽE BITI VEĆA OD:

- 1) EKVIVALENTNE SNAGE KOJA ODGOVARA STRUJI OD 10A, AKO PRIKLJUČAK NA SISTEM NIJE TROFAZNI;
- 2) 6,9 KW AKO JE KUPAC-PROIZVOĐAČ DOMAĆINSTVO;
- 3) 150 KW AKO KUPAC-PROIZVOĐAČ NIJE DOMAĆINSTVO.

Stambena zajednica može imati prava i obaveze kupca-proizvođača u skladu sa ovim zakonom, priključenjem elektrane iz člana 5. stav 1. tač. 1) - 10) ovog zakona koja je u vlasništvu stambene zajednice ako je izgrađena na zajedničkim delovima stambene zgrade.

U slučaju ~~iz stava 4.~~ IZ STAVA 5. ovog člana, objekat za proizvodnju

električne energije iz obnovljivih izvora energije može biti priključen preko novog ili posebnog mernog mesta u sastavu postojećeg priključka.

Operator prenosnog sistema

Član 67.

~~Operator prenosnog sistema je dužan da vodi elektronski, centralizovani i javno dostupan registar svih priključenih elektrana koje koriste obnovljive izvore energije.~~

~~Operator prenosnog sistema je dužan da objavi spisak svih podnetih zahteva u postupku priključenja, zatraženoj odobrenoj snazi elektrane, fazi postupka priključenja, datum probnog rada priključka i datum trajnog priključenja.~~

~~Svi podnesci i dokumenta koja se dostavljaju, kao i akta koja izdaju operatori prenosnog sistema u postupcima priključenja moraju da imaju formu elektronskog dokumenta, odnosno moraju biti digitalizovani i potpisani u skladu sa zakonom kojim se uređuju elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja.~~

~~OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA JE DUŽAN DA VODI ELEKTRONSKI, CENTRALIZOVANI I JAVNO DOSTUPAN REGISTAR SVIH PRIKLJUČENIH ELEKTRANA KOJE KORISTE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE KOJI SADRŽI: NAZIV PROIZVOĐAČA ELEKTRIČNE ENERGIJE, NAZIV ELEKTRANE, KAPACITET ELEKTRANE, LOKACIJU ELEKTRANE, GODINU PROBNOG RADA I GODINU TRAJNOG PRIKLJUČENJA ELEKTRANE.~~

~~OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA JE DUŽAN DA OBJAVI SPISAK SVIH PODNETIH ZAHTEVA U POSTUPKU PRIKLJUČENJA KOJI SADRŽI: NAZIV PODNOSIOCA ZAHTEVA, LOKACIJU ELEKTRANE, PODATAK O ZAHTEVANOJ SNAZI ELEKTRANE I FAZI POSTUPKA PRIKLJUČENJA.~~

~~SVI PODNESCI I DOKUMENTA KOJA SE DOSTAVLJAJU, KAO I AKTA KOJA IZDAJU OPERATORI PRENOSNOG SISTEMA U POSTUPCIMA PRIKLJUČENJA MORAJU DA IMAJU FORMU ELEKTRONSKOG DOKUMENTA, ODNOSNO MORAJU BITI DIGITALIZOVANI I POTPISANI U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJU ELEKTRONSKI DOKUMENT, ELEKTRONSKA IDENTIFIKACIJA I USLUGE OD POVERENJA.~~

DUŽNOSTI OPERATORA PRENOSNOG SISTEMA PRI IZRADI PLANA RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA

ČLAN 67A

OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA JE DUŽAN DA PRI IZRADI PLANA RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE OBLAST ENERGETIKE, U ANALIZI ADEKVATNOSTI PROIZVODNJE I PRENOSNOG SISTEMA PRIKAŽE:

1) SPISAK PROJEKATA PRIKLJUČENJA ZA KOJE JE SA OPERATOROM PRENOSNOG SISTEMA ZAKLJUČEN UGOVOR O IZRADI STUDIJE PRIKLJUČENJA OBJEKTA, ODNOSNO ZA KOJE SU IZDATI USLOVI ZA PROJEKTOVANJE I PRIKLJUČENJE ELEKTRANE OD STRANE OPERATORA DISTRIBUTIVNOG SISTEMA, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA I ČIJE PRIKLJUČENJE NE MOŽE BITI ODLOŽENO U SKLADU SA STAVOM 2. OVOG ČLANA;

2) PREGLED ISTORIJSKIH PODATAKA O UGOVORENOJ I REALNO OBEZBEĐENOJ REZERVU ZA BALANSIRANJE SISTEMA U RELEVANTNOM PERIODU;

3) METODOLOGIJU ZA PROCENU RASPOLOŽIVE I ZA PROCENU POTREBNE REZERVE ZA BALANSIRANJE SISTEMA;

4) PROCENU POTREBNE REZERVE ZA BALANSIRANJE SISTEMA U KONTROLNOJ OBLASTI;

5) PROCENU TRENUTNO RASPOLOŽIVE REZERVE ZA

BALANSIRANJE SISTEMA U KONTROLNOJ OBLASTI;

6) PROCENU DA LI I KOLIKO NEDOSTAJE REZERVE ZA BALANSIRANJE SISTEMA U SLUČAJU PRIKLJUČENJA SVIH ELEKTRANA KOJE SU U POSTUPKU PRIKLJUČENJA, A KOJE KORISTE VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE;

7) POKAZATELJE ADEKVATNOSTI PROIZVODNOG SISTEMA ZA ZADOVOLJENJE POTROŠNJE DOBIJENIH NA OSNOVU PRORAČUNA;

8) ZAKLJUČAK O RIZICIMA PO SIGURAN RAD ELEKTROENERGETSKOG SISTEMA I POTREBI ZA ODLAGANJE PRIKLJUČENJA ELEKTRANA KOJE KORISTE VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE, IZUZEV ELEKTRANA IZ TAČKE 1) OVOG STAVA.

AKO ANALIZA ADEKVATNOSTI IZ STAVA 1. OVOG ČLANA UKAŽE NA RIZIKE PO SIGURAN RAD ELEKTROENERGETSKOG SISTEMA USLED NEDOSTATKA REZERVE ZA BALANSIRANJE SISTEMA, KAO I NA POSTOJANJE OPRAVDANOSTI PRIMENE MERE ODLAGANJA PRIKLJUČENJA, OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA OBJAVLJUJE NA SVOJOJ INTERNET STRANICI, U ROKU DESET RADNIH DANA OD DANA DAVANJA SAGLASNOSTI AGENCIJE NA PLAN RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA, A ČIJI JE SASTAVNI DEO ANALIZA ADEKVATNOSTI, OBAVEŠTENJE O NASTUPANJU USLOVA ZA ODLAGANJE POSTUPKA PRIKLJUČENJA ELEKTRANA KOJE KORISTE VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE.

OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA JE DUŽAN DA U POSTUPKU PRIKLJUČENJA ELEKTRANE KOJA PODLEŽE ODLAGANJU IZ STAVA 1. OVOG ČLANA OBAVESTI STRANKU U ROKU OD 15 DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA OBAVEŠTENJA.

ODLAGANJE POSTUPKA PRIKLJUČENJA NA ELEKTROENERGETSKI SISTEM, ZA ELEKTRANE KOJE KORISTE VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE, PRESTAJE DA SE PRIMENJUJE KAD ANALIZA ADEKVATNOSTI IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, POKAŽE DA POSTOJI REZERVA ZA BALANSIRANJE SISTEMA U ELEKTROENERGETSKOM SISTEMU KOJA OMOGUĆAVA DA SE SVE ELEKTRANE KOJE PODLEŽU TOM OGRANIČENJU MOGU PRIKLJUČITI NA ELEKTROENERGETSKI SISTEM BEZ UGROŽAVANJA NJEGOVOG SIGURNOG RADA.

ODLAGANJE POSTUPKA PRIKLJUČENJA NA PRENOSNI SISTEM ZA ELEKTRANE KOJE KORISTE VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE
ČLAN 67B.

ODLAGANJE PRIKLJUČENJA NA PRENOSNOM SISTEMU NE PRIMENJUJE SE NA ELEKTRANE KOJE KORISTE VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE, AKO PODNOSILAC ZAHTEVA ZA IZRADU STUDIJE PRIKLJUČENJA:

1) OBEZBEDI NOVI KAPACITET ZA PRUŽANJE POMOĆNE USLUGE SEKUNDARNE REZERVE KOJI ĆE BITI PONUĐEN OPERATORU PRENOSNOG SISTEMA ZA SISTEMSKU USLUGU SEKUNDARNE REGULACIJE FREKVENCIJE I SNAGE RAZMENE ILI

2) IZ SOPSTVENIH POSTOJEĆIH PROIZVODNIH KAPACITETA IZDVOJI NOV KAPACITET ZA PRUŽANJE POMOĆNE USLUGE SEKUNDARNE REZERVE I KOJI ĆE BITI PONUĐEN OPERATORU PRENOSNOG SISTEMA ZA SISTEMSKU USLUGU SEKUNDARNE REGULACIJE FREKVENCIJE I SNAGE RAZMENE ILI

3) OBEZBEDI DA DRUGI UČESNIK NA TRŽIŠTU, UMEŠTO NJEGA, OBEZBEDI NOVI KAPACITET ZA PRUŽANJE POMOĆNE USLUGE SEKUNDARNE REZERVE I KOJI ĆE BITI PONUĐEN OPERATORU PRENOSNOG SISTEMA ZA SISTEMSKU USLUGU SEKUNDARNE

REGULACIJE FREKVENCIJE I SNAGE RAZMENE.

REGULACIONI OPSEG ZA PRUŽANJE POMOĆNE USLUGE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA MORA DA IZNOSI NAJMANJE 20% INSTALISANE AKTIVNE SNAGE ELEKTRANE KOJA KORISTI VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE.

UKOLIKO PROIZVOĐAČ UGRAĐUJE BATERIJSKO SKLADIŠTE, KAPACITET TOG SKLADIŠTA MORA DA BUDE NAJMANJE 0,4 MWH/MW INSTALISANE SNAGE ELEKTRANE.

POD NOVIM KAPACITETOM IZ STAVA 1. OVOG ČLANA SMATRA SE SINHRONI PROIZVODNI MODUL ILI SKLADIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE OSPOSOBLJENO ZA RAD U SEKUNDARNOJ REGULACIJI KOJE NIJE BILO RASPOLOŽIVO OPERATORU PRENOSNOG SISTEMA U TRENUTKU IZRADA VAŽEĆE ANALIZE ADEKVATNOSTI.

MINISTARSTVO BLIŽE PROPISUJE NAČIN DOKAZIVANJA ISPUNJENOSTI USLOVA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA I ČLANA 68B STAV 2. OVOG ZAKONA.

ELEKTRANA KOJA KORISTI VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE, ZA SVE VREME NA KOJE JE PRIKLJUČENA NA ELEKTROENERGETSKI SISTEM MORA DA IMA OBEZBEĐEN KAPACITET NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE ZA PRUŽANJE POMOĆNE USLUGE SEKUNDARNE REZERVE KOJI ĆE BITI PONUĐEN OPERATORU PRENOSNOG SISTEMA U SKLADU SA ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJE ENERGETIKA.

Operator distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema
Član 68.

~~Operator distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema je dužan da vodi elektronski, centralizovani i javno dostupan registar svih priključenih elektrana koje koriste obnovljive izvore energije.~~

~~Operator distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema je dužan da objavi spisak svih podnetih zahteva u postupku priključenja, zatraženoj odobrenoj snazi elektrane, fazi postupka priključenja, datum probnog rada priključka i datum trajnog priključenja.~~

OPERATOR DISTRIBUTIVNOG, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA JE DUŽAN DA VODI ELEKTRONSKI, CENTRALIZOVANI I JAVNO DOSTUPAN REGISTAR SVIH PRIKLJUČENIH ELEKTRANA KOJE KORISTE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE I KOJI SADRŽI: NAZIV PROIZVOĐAČA ELEKTRIČNE ENERGIJE, SNAGU ELEKTRANE, LOKACIJU ELEKTRANE I GODINU TRAJNOG PRIKLJUČENJA.

OPERATOR DISTRIBUTIVNOG, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA JE DUŽAN DA OBJAVI SPISAK SVIH PODNETIH ZAHTEVA U POSTUPKU PRIKLJUČENJA KOJI SADRŽI: NAZIV PODNOSIOCA ZAHTEVA, LOKACIJU ELEKTRANE, PODATAK O ZAHTEVANOJ SNAZI ELEKTRANE I FAZU POSTUPKA PRIKLJUČENJA.

Operator distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema električne energije je dužan da uspostavi pojednostavljenu proceduru priključenja za elektranu krajnjeg kupca koji proizvodi električnu energiju za sopstvene potrebe i za elektranu koja je deo demonstracionog projekta, instalisane snage 10,8 kW ili manje, ili ekvivalentnoj snazi priključka koji nije trofazni.

Operator distributivnog, zatvorenog distributivnog sistema dužan je da donese i objavi na svojoj internet stranici opšti akt o postupku pojednostavljene procedure priključenja kojim se bliže uređuje način podnošenja zahteva za pojednostavljeno priključenje, uslove za usvajanje zahteva, dokumentaciju koja se podnosi, rokove za postupanje koji ne mogu biti duži od 30 dana od dana

podnošenja zahteva, rokove za priključenje na sistem i druga pitanja od značaja za ovaj postupak.

U slučaju da operator distributivnog, odnosno zatvorenog distributivnog sistema ne odluči o podnetom zahtevu u roku iz stava 4. ovog člana, smatra se da je zahtev usvojen.

OPERATOR DISTRIBUTIVNOG, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA DUŽAN JE DA U ROKU OD DESET RADNIH DANA OD DANA PODNOŠENJA ZAHTEVA OPERATORA PRENOSNOG SISTEMA DOSTAVI PODATKE O PRIKLJUČENIM ELEKTRANAMA I PODATKE O ELEKTRANAMA U POSTUPKU PRIKLJUČENJA, OPERATORU PRENOSNOG SISTEMA OD ZNAČAJA ZA IZRADU ANALIZE ADEKVATNOSTI IZ ČLANA 68A OVOG ZAKONA I TO PODATKE O: NAZIVU ELEKTRANE, LOKACIJI ELEKTRANE, AKTIVNOJ SNAZI ELEKTRANE, GODINI PRIKLJUČENJA ZA POSTOJEĆE ELEKTRANE, STATUSU I PROCENJENOJ GODINI PRIKLJUČENJA, KAO I O KUMULATIVNOJ AKTIVNOJ SNAZI ZA KUPCE-PROIZVOĐAČE KOJI ĆE BITI PRIKLJUČENI NA SISTEM, PO GODINAMA.

OGRANIČENJE PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNI, ODNOSNO ZATVORENI
DISTRIBUTIVNI SISTEM ELEKTRANE KOJE KORISTE VARIJABILNE
OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE

ČLAN 68A

OPERATOR DISTRIBUTIVNOG SISTEMA, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA JE DUŽAN DA OGRANIČI PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNI, ODNOSNO ZATVORENI DISTRIBUTIVNI SISTEM ELEKTRANE KOJE KORISTE VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE TAKO DA:

1) UKUPNA INSTALISANA SNAGA ELEKTRANA KOJE KORISTE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE I KOJE SU PRIKLJUČENE NA DELU DISTRIBUTIVNOG ILI ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA, POVEZANOG NA PRENOSNI SISTEM, NIJE VEĆA OD 80% INSTALISANE SNAGE TRANSFORMATORSKE STANICE NA MESTU PREDAJE ELEKTRIČNE ENERGIJE IZMEĐU DISTRIBUTIVNOG, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA I PRENOSNOG SISTEMA, POD USLOVOM DA UKUPNA AKTIVNA SNAGA KOJA SE PREDAJE IZ DISTRIBUTIVNOG, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA U PRENOSNI SISTEM U JEDNOJ TRANSFORMATORSKOJ STANICI NIJE VEĆA OD 16 MW;

2) MAKSIMALNA SNAGA ELEKTRANE KOJA KORISTI VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE NE PREĐE VREDNOST OD 10 MW PO PRIKLJUČKU.

UKUPNA SNAGA SVIH ELEKTRANA IZ STAVA 1. TAČKA 1) OVOG ČLANA DOBIJA SE KAO ALGEBARSKI ZBIR SVIH POJEDINAČNIH MODULA ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE KOJI SU INSTALISANI OD STRANE PROIZVOĐAČA ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ OBNOVLJIVIH IZVORA I KUPACA-PROIZVOĐAČA NA DELU DISTRIBUTIVNOG ILI ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA KOJI SE NAPAJAJU IZ JEDNOG MERNOG MESTA NA PRENOSNOM SISTEMU.

OPERATOR DISTRIBUTIVNOG SISTEMA I OPERATOR ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA NE PRIMENJUJU OGRANIČENJE IZ STAVA 1. TAČKA 1) OVOG ČLANA NA KUPCE-PROIZVOĐAČE.

ODLAGANJE POSTUPKA PRIKLJUČENJA NA DISTRIBUTIVNI, ODNOSNO
ZATVORENI DISTRIBUTIVNI SISTEMA ZA ELEKTRANE KOJE KORISTE
VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE

ČLAN 68B

U SLUČAJU DA ANALIZA ADEKVATNOSTI, KAO SASTAVNI DEO PLANA RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA, UKAŽE NA RIZIKE PO SIGURAN RAD ELEKTROENERGETSKOG SISTEMA USLED NEDOSTATKA REZERVE ZA BALANSIRANJE SISTEMA, OPERATOR DISTRIBUTIVNOG SISTEMA, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA JE DUŽAN DA OBJAVI NA INTERNET STRANICI OBAVEŠTENJE O NASTUPANJU USLOVA ZA ODLAGANJE POSTUPKA PRIKLJUČENJA ZA ELEKTRANE KOJE KORISTE VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE U ROKU OD DESET RADNIH DANA OD DANA DAVANJA SAGLASNOSTI AGENCIJE NA PLAN RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA.

ODLAGANJE POSTUPKA PRIKLJUČENJA NA DISTRIBUTIVNI, ODNOSNO ZATVORENI DISTRIBUTIVNI SISTEM, NE PRIMENJUJE SE NA:

1) ELEKTRANE KOJE KORISTE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE, AKO PODNOSILAC ZAHTEVA U POSTUPKU PRIKLJUČENJA ISPUNI JEDAN OD PROPISANIH USLOVA IZ ČLANA 67B STAV 1. OVOG ZAKONA;

2) ELEKTRANE ČIJI JE KAPACITET MANJI OD 5 MW, A VEĆI OD 400 KW, ZA KOJE PODNOSILAC ZAHTEVA U POSTUPKU PRIKLJUČENJA OBEZBEDI SKLADIŠTE ELEKTRIČNE ENERGIJE ČIJI KAPACITET IZNOSI NAJMANJE 20% INSTALISANE SNAGE ELEKTRANE KOJA KORISTI VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE, PRI ČEMU KAPACITET SKLADIŠTA MORA DA BUDE NAJMANJE 0,4 MWH/MW INSTALISANE SNAGE ELEKTRANE;

3) ELEKTRANE ČIJI JE KAPACITET MANJI OD 400 KW.

OPERATOR DISTRIBUTIVNOG, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA JE DUŽAN DA U POSTUPKU PRIKLJUČENJA KOJE PODLEŽE ODLAGANJU OBAVESTI STRANKU U ROKU OD 15 DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA OBAVEŠTENJA.

Strateški partner

Član 86.

~~Strateški partner može biti privredni subjekt koji će biti izabran u skladu sa ovim zakonom da izgradi elektranu koja koristi obnovljive izvore energije koju će koristiti za proizvodnju ili da izgradi elektranu koja koristi obnovljive izvore energije, a koji je obavezan da sprovede sledeće radnje:~~

~~1) pripremi i/ili delom ili u celini finansira relevantne studije ukoliko su potrebne za realizaciju elektrane koja koristi obnovljive izvore energije i~~

~~2) pripremi i/ili delom ili u celini finansira relevantnu tehničku dokumentaciju potrebnu za realizaciju elektrane koja koristi obnovljive izvore energije i~~

~~3) izgradi elektranu koja koristi obnovljive izvore ako:~~

~~(1) delom i/ili u celini finansira projekat izgradnje elektrane koja koristi obnovljive izvore energije ili~~

~~(2) posreduje u obezbeđivanju ili obezbedi sredstva od međunarodnih finansijskih institucija, banaka i drugih izvora finansiranja za realizaciju projekta.~~

STRATEŠKI PARTNER MOŽE BITI PRIVREDNI SUBJEKT KOJI ĆE BITI IZABRAN U SKLADU SA OVIM ZAKONOM DA IZGRADI ELEKTRANU KOJA KORISTI OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE ILI DA IZGRADI ENERGETSKI OBJEKAT KOJI JE OD ZNAČAJA ZA INTEGRACIJU ELEKTRIČNE ENERGIJE IZ VARIJABILNIH OBNOVLJIVIH IZVORA U SISTEM A KOJI JE OBAVEZAN DA SPROVEDE SLEDEĆE RADNJE:

1) PRIPREMI I/ILI DELOM ILI U CELINI FINANSIRA RELEVANTNE STUDIJE UKOLIKO SU POTREBNE ZA REALIZACIJU ELEKTRANE KOJA

KORISTI OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE I

2) PRIPREMI I/ILI DELOM ILI U CELINI FINANSIRA RELEVANTNU TEHNIČKU DOKUMENTACIJU POTREBNU ZA REALIZACIJU ELEKTRANE KOJA KORISTI OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE I

3) IZGRADI ELEKTRANU KOJA KORISTI OBNOVLJIVE IZVORE AKO:

(1) DELOM I/ILI U CELINI FINANSIRA PROJEKAT IZGRADNJE ELEKTRANE KOJA KORISTI OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE ILI

(2) POSREDUJE U OBEZBEĐIVANJU ILI OBEZBEDI SREDSTVA OD MEĐUNARODNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA, BANAKA I DRUGIH IZVORA FINANSIRANJA ZA REALIZACIJU PROJEKTA;

4) OBEZBEDI KAPACITET NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE ZA PRUŽANJE POMOĆNE USLUGE SEKUNDARNE REZERVE KOJI ĆE BITI PONUĐEN OPERATORU PRENOSNOG SISTEMA ZA SISTEMSKU USLUGU SEKUNDARNE REGULACIJE FREKVENCije I SNAGE RAZMENE, U SKLADU SA ĆL. 67B I 68B OVOG ZAKONA, UKOLIKO JE TO USLOV ZA PRIKLJUĀENJE ELEKTRANE KOJA KORISTI VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE.” .

Pored uslova iz stava 1. ovog Ālana strateški partner mora da sprovede i jednu ili više sledećih radnji:

1) obezbedi inovacione tehnologije i/ili opremu i/ili sirovine za elektranu koja koristi obnovljive izvore energije i/ili

2) pruži usluge upravljanja i/ili održavanja u pogledu elektrane koja koristi obnovljive izvore energije i/ili

3) razvija i/ili upravlja elektranom koja koristi obnovljive izvore energije i/ili

4) preduzima i druge radnje usmerene ka ostvarivanju ciljeva ovog zakona, a koji se utvrđuju u odluci Vlade o sprovođenju postupka.

Strateški partner iz stava 1. ovog Ālana u sluĀaju sufinansiranja ne može samostalno da koristi elektranu ili da njome upravlja, već to može da Āini srazmerno uĀešću u finansiranju izgradnje elektrane koja koristi obnovljive izvore energije što se uređuje posebnim ugovorom na osnovu saglasnosti Vlade.

Procenat uĀešća finansiranja projekta iz stava 1. taĀka 3) podtaĀka (2) ovog Ālana biće određen posebnim aktom Vlade.

Kao strateški partner smatra se i konzorcijum, kao i svako povezano lice, odnosno lica strateškog partnera odnosno bilo koje privredno društvo ili društva koje strateški partner i/ili njegovo povezano lice ili lica osnuju za potrebe realizacije projekta koji su predmet javnog poziva u skladu sa propisima kojima se uređuju privredna društva.

Odluka o sprovođenju postupka za izbor

Ālan 87.

Na predlog ministra nadležnog za poslove energetike, Vlada može da odluĀi da za realizaciju projekata izgradnje sa ili bez upravljanja i održavanja elektrane koja koristi obnovljive izvore energije ILI ENERGETSKOG OBJEKTA OD ZNAĀAJA ZA INTEGRACIJU ELEKTRIĀNE ENERGIJE IZ VARIJABILNIH OBNOVLJIVIH IZVORA U SISTEM sprovede izbor strateškog partnera u sledećim sluĀajevima:

1) da se primenom sistema podsticaja proizvodnje elektriĀne energije utvrđenim ovim zakonom nisu u dovoljnoj meri obezbedili novi proizvodni kapaciteti za proizvodnju elektriĀne energije iz obnovljivih izvora koji su neophodni za ostvarivanje planirane dinamike rasta proizvodnje elektriĀne energije iz obnovljivih izvora energije za dostizanje nacionalnih ciljeva definisanih Integrisanim nacionalnim energetskim i klimatskim planom ili

2) kada su novi proizvodni kapaciteti za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije potrebni za ostvarivanje ciljeva energetske tranzicije ili ispunjavanje međunarodnih obaveza.

Odluka iz stava 1. ovog člana sadrži naročito:

- 1) sadržinu i opis projektnog zahteva i potreba;
- 2) određivanje lica koje će biti vlasnik i investitor, odnosno koje će vršiti investitorska prava na izgradnji elektrane iz stava 1. ovog člana;
- 3) osnovne karakteristike elektrane, kao što su kapacitet i/ili očekivana godišnja proizvodnja i dr. i/ili lokaciju na kojoj će se graditi objekat i način korišćenja lokacije;
- 4) vrstu obnovljivog izvora energije;
- 4A) USLOVE U POGLEDU OBEZBEĐENJA KAPACITETA NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE ZA PRUŽANJE POMOĆNE USLUGE SEKUNDARNE REZERVE U SKLADU SA ČL. 67B I 68B OVOG ZAKONA;
- 5) način proizvodnje i uslove preuzimanja električne energije;
- 6) uslove koji se odnose na zaštitu životne sredine;
- 7) uslove koji se odnose na zaštitu spomenika kulture ako postoje na lokaciji na kojoj će se graditi objekat;
- 8) uslove koji se odnose na energetska efikasnost;
- 9) uslove koji se odnose na prestanak rada objekta, rok za realizaciju projekta i period na koji se ugovor može zaključiti;
- 10) sistem vrednovanja ponuda;
- 11) imenovanje radne grupe za sprovođenje izbora strateškog partnera;
- 12) druge elemente od značaja za sprovođenje postupka izbora strateškog partnera.

Sistem vrednovanja ponuda iz stava 2. tačka 10) ovog člana naročito podrazumeva direktnu korist koju država i/ili lice iz stava 2. tačka 2) ovog člana ima kroz realizaciju projekta, finansijsku sposobnost i tehničku opremljenost ponuđača za izbor strateškog partnera i druge kriterijume koji obezbeđuju sigurnost i održivost projekata u skladu sa ciljevima propisanim članom 3. ovog zakona.

Prilikom izbora i sprovođenja javnog poziva za izbor strateškog partnera i zaključenja ugovora o realizaciji projekta sa strateškim partnerom, ne primenjuju se propisi kojima se uređuje postupak javne nabavke i propisi kojima se uređuje javno-privatno partnerstvo.

Javni poziv za izbor strateškog partnera

Član 89.

Sadržina i elementi javnog poziva, sprovođenje javnog poziva, način dostavljanja ponuda, rok za dostavljanje ponuda, kriterijumi koji definišu pravo učešća, kriterijumi koji predstavljaju osnovu za vrednovanje ponuda, prijem, otvaranje i vrednovanje prijavi i način odabira strateškog partnera utvrđuju se posebnim podzakonskim aktom.

Podzakonski akt iz stava 1. ovog člana donosi se u vezi sa odlukom iz člana 87. ovog zakona za konkretni projekat.

Javni poziv se sprovodi na osnovu načela javnog nadmetanja na osnovu prikupljenih ponuda, načela transparentnosti i zabrane diskriminacije, načela zaštite životne sredine i načela efikasnosti.

Javni poziv se objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije", kao i na internet stranici Ministarstva na srpskom jeziku i na stranom jeziku koji se uobičajeno koristi u međunarodnoj trgovini.

Izbor strateškog partnera i sprovođenje postupka sprovodi radna grupa iz člana 88. stav 1. ovog zakona.

Radna grupa je obavezna da čuva poverljivost i tajnost tehničkih, ekonomskih i drugih podataka iz ponude.

U cilju pružanja stručne pomoći, pripremi određenih analiza i studija u cilju sačinjavanja predloga za izbor strateškog partnera radna grupa može tražiti stručnu pomoć odgovarajućih lica.

Na osnovu odluke iz člana 87. ovog zakona i podzakonskog akta iz stava 1. ovog člana radna grupa sačinjava javni poziv, prima, pregleda dostavljenu dokumentaciju, sprovodi postupak vrednovanja ponuda, sačinjava predlog ugovora i dostavlja Vladi na usvajanje predlog odluke o izboru strateškog partnera.

Radna grupa Vlade iz člana 88. stav 1. ovog zakona po donošenju odluke Vlade o izboru strateškog partnera sprovodi pregovore sa izabranim strateškim partnerom u cilju zaključenja ugovora.

Radna grupa Vlade po sprovedenim pregovorima sa izabranim strateškim partnerom dostavlja izveštaj Vladi sa predlogom da se ugovor sa izabranim strateškim partnerom zaključi ili da Vlada donese drugu odluku o daljem postupku u zavisnosti od rezultata pregovora.

U ROKU OD DESET DANA OD DANA DONOŠENJA ODLUKE VLADE O IZBORU STRATEŠKOG PARTNERA, STRATEŠKI PARTNER, ODNOSNO LICE IZ ČLANA 87. STAV 2. TAČKA 2) OVOG ZAKONA JE U OBAVEZI DA PODNESE UREDAN I KOMPLETAN ZAHTEV ZA IZRADU STUDIJE PRIKLJUČENJA OBJEKTA NA PRENOSNI SISTEM.

OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA JE DUŽAN DA ZAKLJUČI UGOVOR O IZRADI STUDIJE PRIKLJUČENJA OBJEKTA NA PRENOSNI SISTEM, U SKLADU SA PROPISIMA KOJIMA SE UREĐUJE OBLAST ENERGETIKE I KORIŠĆENJE OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE U ROKU OD 20 DANA OD DANA PODNOŠENJA UREDNOG I POTPUNOG ZAHTEVA ZA IZRADU STUDIJE PRIKLJUČENJA.

OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA JE DUŽAN DA IZRADI STUDIJU PRIKLJUČENJA U ROKU OD 60 DANA OD DANA POČETKA DEJSTVA UGOVORA O IZRADI STUDIJE PRIKLJUČENJA OBJEKTA NA PRENOSNI SISTEM.

Ukoliko Vlada donose odluku da se nakon sprovedenih pregovora i na osnovu izveštaja radne grupe zaključi ugovor sa izabranim strateškim partnerom, lice iz člana 87. stav 2. tačka 2) ovog zakona, kao investitor, odnosno lice koje vrši investitorska prava sa izabranim strateškim partnerom zaključuje ugovor o realizaciji projekta.

Ukoliko će Republika Srbija biti finansijer radova na elektrani u smislu zakona kojim se uređuje prostorno planiranje i izgradnja objekata, pored lica iz člana 87. stav 2. tačka 2) ovog zakona i strateškog partnera, ugovor o realizaciji projekta potpisuje i Vlada u ime Republike Srbije kao finansijera.

Ugovor o realizaciji projekta sadrži naročito: vrednost usluga i radova koje će strateški partner izvršiti, odnosno dobara koje će isporučiti, međusobna prava i obaveze ugovornih strana, način plaćanja, dinamiku izvođenja radova i plaćanja, posledice nepoštovanja utvrđene dinamike, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju projekta.

NAKON ZAKLJUČENJA UGOVORA O REALIZACIJI PROJEKTA POSTUPAK PRIKLJUČENJA NA PRENOSNI SISTEM SE NASTAVLJA U SKLADU SA PROPISIMA KOJIMA SE UREĐUJE OBLAST ENERGETIKE.

UKOLIKO NE DOĐE DO ZAKLJUČENJA UGOVORA O REALIZACIJI PROJEKTA, UGOVOR O IZRADI STUDIJE PRIKLJUČENJA OBJEKTA NA PRENOSNI SISTEM IZ STAVA 12. OVOG ČLANA SE SMATRA RASKINUTIM, A STUDIJA PRIKLJUČENJA POSTAJE NEVAŽEĆA.

SAMOSTALNE ODREDBE PREDLOGA ZAKONA

ČLAN 20.

OPERATOR PRENOSNOG SISTEMA JE DUŽAN DA PLAN RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA SA ANALIZOM ADEKVATNOSTI PROIZVODNJE I

PRENOSNOG SISTEMA DONESE U SKLADU SA ODREDBAMA ČLANA 14. OVOG ZAKONA (NOVI ČLAN 67A STAV 1) U ROKU OD 90 DANA OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA.

AGENCIJA JE DUŽNA DA NA PLAN RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA USAGLAŠENOG SA ČLANOM 14. OVOG ZAKONA (NOVI ČLAN 67A STAV 1) IZDA SAGLASNOST U ROKU 60 DANA OD DANA DOSTAVLJANJA OD STRANE OPERATORA PRENOSNOG SISTEMA.

ČLAN 21.

POSTUPCI ZAPOČETI DO DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA NASTAVIĆE SE PO PROPISIMA PO KOJIMA SU ZAPOČETI.

POSTUPCI ZAPOČETI PO ZAHTEVIMA ZA IZRADU STUDIJE PRIKLJUČENJA NA PRENOSNI SISTEM ELEKTRANA KOJE KORISTE VARIJABILNE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE, KAO I ZAHTEVI ZA IZMENU ODOBRENE SNAGE, KOJI SU PODNETI POSLE 30. APRILA 2021. GODINE, NASTAVIĆE SE NAKON DANA DAVANJA SAGLASNOSTI AGENCIJE NA PLAN RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA USAGLAŠENOG SA ODREDBOM ČLANA 14. OVOG ZAKONA (NOVI ČLAN 67A STAV 1), UZ MOGUĆNOST PRIMENE ODLAGANJA PRIKLJUČENJA IZ ČLANA 14. OVOG ZAKONA (NOVI ČLAN 67A STAV 2).

POSTUPCI ZAPOČETI PO ZAHTEVIMA IZ STAVA 2. OVOG ČLANA MOGU SE NASTAVITI PRE DONOŠENJA PLANA RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA SA ANALIZOM ADEKVATNOSTI PROIZVODNJE I PRENOSNOG SISTEMA U SKLADU SA ČLANOM 14. OVOG ZAKONA (NOVI ČLAN 67A STAV 1), AKO PODNOSILAC ZAHTEVA DOKAŽE ISPUNJENOST USLOVA IZ ČLANA 14. OVOG ZAKONA (NOVI ČLAN 67B).

ČLAN 22.

GARANTOVANI SNABDEVAČ PREUZIMA BALANSNU ODGOVORNOST DO KRAJA PODSTICAJNOG PERIODA ZA SVE ELEKTRANE KOJE KORISTE OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE, A KOJE SU PRAVO NA PODSTICAJNE MERE STEKLE NA OSNOVU PROPISA KOJI SU BILI NA SNAZI DO 30. APRILA 2021. GODINE.

ČLAN 23.

POSTUPCI PRIKLJUČENJA KOJI SE ODOSE NA KUPCE-PROIZVOĐAČE KOJI SU ZAPOČETI DO STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA NASTAVIĆE SE PO PROPISIMA PO KOJIMA SU ZAPOČETI.

PROPISI ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA KOJI SE ODOSE NA POSTUPKE PRIKLJUČENJA KUPCA-PROIZVOĐAČA NA SISTEM DONEĆE SE U ROKU OD GODINU DANA OD DANA DONOŠENJA OVOG ZAKONA.

DO DONOŠENJA PROPISA IZ STAVA 2. OVOG ČLANA, PRIMENJIVAĆE SE VAŽEĆI PROPISI AKO NISU U SUPROTNOSTI SA ODREDBAMA OVOG ZAKONA.

KUPCI-PROIZVOĐAČI KOJI STEKNU TAJ STATUS PO PROPISIMA KOJI SU VAŽILI DO STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA, NE PODLEŽU OGRANIČENJIMA IZ ČLANA 12. STAV 1. OVOG ZAKONA.

PODZAKONSKI AKT IZ ČLANA 14. OVOG ZAKONA (NOVI ČLAN 67B STAV 5) DONEĆE MINISTARSTVO U ROKU OD DVA MESECA OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA.

ČLAN 24.

OPERATOR DISTRIBUTIVNOG SISTEMA, ODNOSNO ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA POSTUPA PO ZAHTEVIMA ZA PRIKLJUČENJE KOJI SU PODNETI POSLE STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA NAKON

DANA DAVANJA SAGLASNOSTI AGENCIJE NA PLAN RAZVOJA PRENOSNOG SISTEMA USAGLAŠENOG SA ODREDBOM ČLANA 14. OVOG ZAKONA (NOVI ČLAN 67A STAV 1), UZ MOGUĆNOST PRIMENE ODLAGANJA PRIKLJUČENJA IZ ČLANA 14. OVOG ZAKONA (NOVI ČLAN 67A STAV 2).

POSTUPCI ZAPOČETI PO ZAHTEVIMA ZA PRIKLJUČENJE PODNETI OPERATORU DISTRIBUTIVNOG SISTEMA I ZATVORENOG DISTRIBUTIVNOG SISTEMA DO DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA NASTAVIĆE SE U SKLADU SA PROPISIMA PO KOJIMA SU ZAPOČETI.

ČLAN 25.

DANOM STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA PRESTAJE DA VAŽI ODREDBA ČLANA 433. STAV 1. ZAKONA O ENERGETICI („SLUŽBENI GLASNIK RS” , BR. 145/14, 95/18 - DR. ZAKON I 40/21) U DELU KOJI GLASI: „I STAV 2. U DELU KOJI SE ODNOSI NA TAČKU 6” .

ČLAN 26.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE” , OSIM ODREDBE ČLANA 12. OVOG ZAKONA U DELU KOJI SE ODNOSI NA ČLAN 58. STAV 4. TAČKA 2), KOJA SE PRIMENJUJE OD 1. JANUARA 2024. GODINE.

VI. ANALIZA EFEKATA ZA PREDLOGA ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KORIŠĆENJU OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

PRILOG 2: Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i pravilno definisanje promene koja se predlaže

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

U oblasti obnovljivih izvora energije konkretni pokazatelji će biti utvrđeni u Integrisanom nacionalnom energetsom i klimatskom planu koji treba da definiše ciljeve u ovoj oblasti, politike i mere za njihovo dostizanje kao i pokazatelje. Izrada ovog dokumenta je u toku.

Tradicionalno, pokazatelji stanja učešća OIE prate se na nivou čitave energetike (učešće u bruto finalnoj potrošnji energije - BFPE) i posebno unutar tri sektora:

1. učešće OIE u sektoru električne energije,
2. učešće OIE u sektoru toplotne energije,
3. učešće OIE u sektoru saobraćaja.

Prema poslednje dostupnim podacima EUROSTATA udeo OIE u BFPE u 2021. godini iznosio je 25,3%.

Učešće OIE u sektoru električne energije iznosi 30%.

Dodatno, Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije omogućio je kroz propisanu obavezu operatorima sistema da prate i objavljuju spisak svih priključenih elektrana koje koriste OIE, kao i onih koji su u postupku priključenja, uključujući i praćenje i evidenciju priključenih kupaca-proizvođača na sistem.

Na ovaj način, omogućeno je praćenje tržišta i procena kapaciteta koji se mogu pojaviti na mreži, a što je od značaja za analizu adekvatnosti proizvodnje i prenosnog sistema, kao za analizu sigurnosti rada sistema koju vrši operator prenosnog sistema kroz plan razvoja sistema koji donosi svake druge godine u skladu sa Zakonom o energetici.

Prema poslednjim podacima od operatora sistema, podneto je zahteva za priključenje u iznosu od 20.000 MW, od čega 17.500 MW na prenosni sistem i 2.500 MW na distributivni sistem.

Kapacitet kupaca-proizvođača za koje podnet zahtev za priključenje iznosi 23 MW. Ostali zahtevi se odnose na kapacitete za koje nije moguće utvrditi da li se razvijaju komercijalno ili na bazi podsticaja. Od postojećih 20 GW zahteva za priključenje, za 5-6 GW operatori sistema su preuzeli obavezu prema investitorima.

Trenutni kapacitet za balansiranje sistema iznosi 380 MW.

2) Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultate sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.

U predmetnoj oblasti sprovode se trenutno dva dokumenta javne politike, i to:

1. Strategija razvoja energetike Republike Srbije do 2025. godine sa projekcijama do 2030. godine (u daljem tekstu: Strategija)
2. Uredba o utvrđivanju Programa ostvarivanja Strategije razvoja energetike Republike Srbije do 2025. godine sa projekcijama do 2030. godine za period od 2017. godine do 2023. godine (u daljem tekstu: Program)

Rezultati sprovođenja ova dokumenta prate se kroz izveštaje koji su u pripremi. Navedena dokumenta nisu od neposrednog značaja za predmetne izmene

zakona, jer se konkretni problemi koje izmene zakona treba da reše ne ogledaju u nepostignutim rezultatima navedena dva dokumenta

3) Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda?

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: Zakon o OIE) je objavljen u „Službenom glasniku RS” , broj: 40/21 od 22.04.2021. godine, a stupio je na snagu 30.04.2021.

Značaj navedenog propisa ogleda se u tome što omogućuje da se uočeni problemi reše kroz njegovu izmenu.

4) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Osnovni razlozi za pripremu Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: Predlog zakona), tj. problemi za koje zakon treba reši se ogledaju u sledećem:

Problem preuzimanja balansne odgovornosti za sve proizvođače iz OIE

Postojeće zakonsko rešenje u članu 10. Zakona o OIE daje pravo svim proizvođačima iz OIE (kako onima koji su u sistemu podsticaja tako i onima van sistema podsticaja) da prenesu balansu odgovornost na garantovanog snabdevača, odnosno JP EPS koji obavlja funkciju garantovanog snabdevača i ujedno je najveći učesnik na tržištu. Postojeće rešenje ima za posledicu veliki rizik za poslovanje JP EPS-a i krajnje kupce koji finansiraju podsticaje za povlašćene proizvođače, jer je jednom učesniku na tržištu zakonski nametnuta obaveza preuzimanja balansne odgovornosti i za projekte koji se razvijaju komercijalno. Navedena zakonska obaveza je značajno smanjila poslovni rizik proizvođača koji koriste OIE, zbog čega je motivisale investitore da se upuste u masovni razvoj projekata i podnesu veliki broj zahteva za priključenje. Tako je za manje od godinu i po dana od primene Zakona o korišćenju OIE ukupan kapacitet za elektrane koje koriste OIE porastao sa 4 GW na 20 GW.

Ovoliko broj zahteva za priključenje izazvao je drugi problem koji zakon treba reši, a to je visoki rizik po sigurnost rada sistema ukoliko se realizuje navedeni broj zahteva za priključenja.

Problem integracije energije iz obnovljivih izvora energije u sistem

Prilikom integracije energije iz obnovljivih izvora energije u sistem, treba imati u vidu da osim pitanja fizičkog kapaciteta mreže da preuzmu energiju, potrebno je posebno rešiti problem njihove integracije iz ugla kapaciteta rezerve za balansiranje koju nabavlja operator prenosnog sistema radi balansiranja, to jest održavanja frekvencije sistema, s obzirom da je učešće varijabilnih obnovljivih izvora energije u zatraženim kapacitetima za priključenje dominantan, a upravo varijabilnih obnovljivi izvori energije predstavljaju problem za balansiranja imajući u vidu njihovu nepredvidljivost.

Operator prenosnog sistema naručio je Studiju o velikoj integraciji varijabilnih obnovljivih izvora energije koja je pokazala da pri nivoima integracije OIE (ovde se pre svega fokusiramo na vetroelektrane) do nivoa oko 3500 MW instalisane

snage, neophodno je u sistemu, za potrebe balansiranja, konstantno u rezervi držati od 700 do 1000 MW (u postojećim kapacitetima hidroelektrana i termoelektrana, respektivno u zavisnosti od toga da li prenosni sistem sistem radi kao deo regulacionog bloka SMM bolji scenario, ili izolovano lošiji scenario). Trenutna regulaciona rezerva odobrena od strane Agencije za energetiku RS, koju je neophodno imati u sistemu iznosi 380 MW (sekundarna + tercijarna). Za veće nivoe integracije neupravljivih OIE, oko 8800 MW, potrebno je obezbediti i do 2000 MW regulacione rezerve iz stabilnih raspoloživih izvora električne energije RS, kao i potiskivanje raspoloživih kapaciteta (iz stabilnih izvora elektroenergetskog sistema). Na osnovu rezultata studije nedostajuća regulaciona rezerva iz raspoloživih upravljivih izvora električne energije RS u sistemu koja se za različite nivoe integracije OIE kreće od 500 do 800 MW (u zavisnosti od scenarija sa ili bez postojećih termoelektrana, procenta greške u prognozi vetroelektrana). Dalje naglašavamo da regulaciona rezerva koja se obezbeđuje iz termoelektrana povećava troškove rada elektrana. Sva regulaciona rezerva mora biti dostupna svake sekunde za potrebe balansiranja, što znači da za isti iznos snage JP EPS umanjuje svoj raspoloživi proizvodni kapacitet za snabdevanje domaće privrede i stanovništva, kao i za eventualni izvoz. Sav ovaj debalans JP EPS mora da nadomesti iz uvoza po tržišnim cenama (ovde nisu uključeni nikakvi troškovi tržišnog balansiranja sistema). Ovde je već visoko prisutan rizik od čestih „black-out” (totalni raspad elektroenergetskog sistema zemlje).

Prema rezultatima navedene studije za scenario integracije 8100 MW instalisane snage OIE i visoke cene SO₂ (57 EUR/t), koja je već danas značajno premašena i dostiže 90 EUR/t, procenjena je ukupna cena balansiranja na godišnjem nivou u iznosu od 150 - 340 miliona evra godišnje (ovo je procenjeno sa cenama sa početka 2021. godine, koje su takođe višestruko premašene aktuelnim stanjem na tržištu električne energije), što je u poređenju sa trenutnim godišnjim troškom balansiranja od 48 miliona evra godišnje izuzetno veliko, višestruko povećanje koje, osim što je neophodno prepoznati kroz buduću tarifu za prenos, takođe se preliva na krajnjeg potrošača, odnosno na cenu električne energije za industriju i široku potrošnju. Cena bazne električne energije u proteklom periodu iznosila je i do 400 EUR/MWh, a cena balansne energije dostizala je vrednosti preko 1000 EUR/MWh.

Upoređivanjem rezultata navedene studije sa ukupnim kapacitetom elektrana za koje se traži priključenje može se videti da je finansijski i tehnički rizik na elektroenergetski sistem izuzetno visok i da se problem mora rešiti kroz izmenu zakona koja će omogućiti zaštitu elektroenergetskog sistem od ovog rizika, u suprotnom postojao bi veliki rizik za obezbeđivanje sigurnog, stabilnog i pouzdanog rada celokupnog elektroenergetskog sistema.

Deo navedenog problema je i zakonskog rešenje koje omogućava da kupci-proizvođači mogu bez ograničenja da instaliraju kapacitet na sopstveni objekat i da višak električne energije predaju u mrežu, bez ikakve odgovornosti prema operatoru sistema. Usled toga u uslovima postojećih zahteva za priključenje može se dovesti do ugrožavanja sigurnosti rada elektroenergetskog sistema, ako bi se dopustilo da kupci-proizvođači masovno instaliraju velike kapacitete na mrežu. U evropskoj praksi, navedeni problem je prepoznat i rešen kroz uvođenje novog koncepta aktivnog kupca, koji takođe imaju mogućnost da instaliraju solarne elektrane na svoje objekte radi zadovoljenja sopstvene potrošnje i da višak električne energije predaju u

sistem, ali za razliku od kupaca-proizvođača, aktivni kupci su balansno odgovorni za debalans koji prave i imaju obavezu učestvovanja u pomoćnim uslugama.

Osim navedenih problema izmenama zakona treba da se unaprede postojeće rešenja koja bi bez izmene izazvala probleme u praksi, a to su:

- ograničenje priključenja varijabilnih obnovljivih izvora na distributivni sistem kako bi se sprečila zloupotreba investitora da izbegnu priključenja na prenosni sistem, kroz podelu jedinstvenog projekta na manje projekte, čime bi se strožiji zahtevi za priključenje na prenosni sistem izbegli,
- određivanje maksimalne cene na aukciji koje je do sada bilo u nadležnosti Agencije za energetiku koju treba preneti u nadležnost ministarstva nadležnog za poslove energetike, s obzirom da postojeće rešenje odgovornost za uspeh aukcija i njihovo sprovođenje distribuirati na dve državne institucije, od kojih je jedna nezavisna i samostalna u radu što potencijalno dovodi do neefikasnosti celog procesa. Potrebno je sistem aukcije centralizovati oko jedne institucije.
- pojednostavljenje odnosa između povlašćenih proizvođača koju su u balansnoj grupi garantovanog snabdevača, sa jedne strane, i samog garantovanog snabdevača, sa druge strane, pri čemu bi povećala finansijska odgovornost povlašćenih proizvođača, ali i omogućila predvidljivost.

5) Koja promena se predlaže?

Predlažu se sledeće izmene:

da garantovani snabdevač preuzima balansnu odgovornost samo za povlašćene proizvođače električne energije koji su u sistemu podsticaja, dok se komercijalni projekti moraju sami da uredi balansnu odgovornost.

- da preuzimanje balansne odgovornosti traje privremeno do uspostavljanja tržišnih uslova da svi proizvođači iz OIE mogu efikasno rešavati probleme svog debalansa u proizvodnji, a ti tržišni uslovi biće ispunjeni ili do trenutka spajanja domaćeg organizovanog unutar dnevnog tržišta električne energije sa evropskim ili istekom 30 meseci od dana uspostavljanja domaćeg organizovanog tržišta električne energije u zavisnosti od toga koji trenutak prvi nastupi.
- da povlašćeni proizvođači plaćaju fiksnu naknadu garantovanom snabdevaču po svakom proizvedenom MWh, uz uzajamnu finansijsku kompenzaciju po ceni na dan unapred tržištu u zavisnosti od smera debalansa koji povlašćeni proizvođači prave (ako povlašćeni proizvođači proizvedu manje od planiranog plaćaju garantovanom snabdevaču, ako proizvedu više, garantovani snabdevač plaća povlašćenom proizvođaču). Na ovaj način obezbeđuje se da povlašćeni proizvođači generišu prihode oko realne proizvodnje, a garantovani snabdevač dobiće naknadu za pružanje usluge balansiranja, uz mogućnost da dobije dodatnu naknadu ukoliko povlašćeni proizvođač ne prognozira dobro proizvodnju električne energije.
- da operator prenosnog sistema vrši analizu adekvatnosti proizvodnje električne energije i prenosnog sistema pri izradi plana razvoja sistema i da u slučaju da analize pokažu da nije moguće obezbediti

rezervu za balansiranja primeni zajedno sa operatorom distributivnog sistema primeni meru odlaganja priključenja na elektroenergetski sistem elektrana koje koriste varijabilne obnovljive izvore, uz mogućnost da proizvođači iz varijabilnih obnovljivih izvora energije obezbede, ili sami ili preko drugih učesnika na tržištu, dodatni kapacitet za pružanje pomoćnih usluga operatoru prenosnog sistema, a koji obuhvataju regulaciju frekvencije i razmenu snage (baterija i druga skladišta, odnosno upravljive izvore energije), ukoliko ne žele da budu podvrgnuti meri odlaganja priključenja do pojave fizičke dostupne balansne rezerve u sistemu

- da se ograniči priključenje na distributivni sistem varijabilnih obnovljivih izvora energije na takav način koja sprečava investitore da zaobilaze priključenje na prenosni sistem
- da se maksimalnu ponudenu cenu na aukciji određuje ministarstvo nadležno za poslove energetike
- da se ograniči instalisani kapacitet elektrana kupaca- proizvođača, tako da im se omogući da uživaju pravo na prioritetan pristup, budu oslobođeni balansne odgovornosti i dužnosti pružanja pomoćnih usluga, pri čemu se omogućava da se kroz izmene Zakona o energetici uvede novi koncept aktivnog kupca.

6) Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Predlog zakona je jedini efikasan način da se postojeći praktični problemi u primeni Zakona o OIE reše. Bez Predloga zakona nije moguće rešiti gore navedene probleme.

7) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Predložena promena uticaće na potencijalne proizvođače energije koji koriste OIE, Agenciju za energetiku kojoj se smanjuju nove nadležnosti, JP EPS (garantovani snabdevač), AD EMS, EDS, potrošače energije - privredne subjekte i građane.

8) Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

Ne postoji. Navedeni problemi ne mogu se rešiti dokumentima javne politike.

9) Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa?

Nije.

10) Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u predmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije (*status quo*).

Ukoliko se ne izvrše predmetne izmene

11) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

Slične zaštitne mehanizme od priključenje nekontrolisano velikog broja elektrana na varijabilne obnovljive izvore energije postoji u Mađarskoj. Ograničenje instalisane snage kupaca-proizvođača na male snage rašireno je u Evropi, dok slična praksa u zemljama Energetske zajednice, pa je tako snaga kupaca proizvođača ograničena na sledeći način:

- Gruzija – 100 kW
- Jermenija – 150 kW
- Bosna i Hercegovina – 50 kW
- Crna Gora – 50 kW
- Makedonija – domaćinstva 4 kW, ostali kupci proizvođači do 20 kW

Privremeno preuzimanje balansne odgovornosti primenjivano je ranije u Evropi. Slični sistemi u odnosu na ovaj postojali su u Španiji i Italiji, ali trenutno usled razvoja tržišta, više se ne primenjuju podsticaji za balansiranje proizvođača na OIE.

PRILOG 3: Ključna pitanja za utvrđivanje ciljeva

1) Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva? (odgovorom na ovo pitanje definiše se opšti cilj).

Integracija obnovljivih izvora u sistem uz obezbeđenje sigurnog rada elektroenergetskog sistema

2) Šta se predmetnom promenom želi postići? (odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja. U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).

Obezbediti sprovođenje aukcija koji će dodati nove kapacitete iz OIE u sistem, pri čemu se sprovođenjem sistema podsticaja neće dovesti u opasnost sigurnost rada sistema.

Podstaci veću odgovornost investitora prema operatoru sistema

Podstaci razvoja tržišta pomoćnih usluga u slučaju fizičkog nedostatka balansne rezerve.

3) Da li su opšti i posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioritnim ciljevima Vlade?

Opšti i posebni ciljevi u skladu su sa prioritnim ciljevima Vlade u ovoj oblasti

4) Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?

Praćenje kvantitativnih pokazatelja biće dodeljeni kapacitet na aukcijama OIE i rezerva za balansiranje i udeo OIE u sektoru električne energije.

Početna vrednost OIE kapaciteta u sistemu podsticaja: 550 MW

Ciljna vrednost OIE kapaciteta u sistemu podsticaja: Biće definisana trogodišnjim Planom sistema podsticaja

Početna vrednost rezerve za balansiranje: 380 MW

Ciljna vrednost rezerve za balansiranje: Biće definisana na godišnjem nivou pravilima Evropske asocijacije operatora prenosnog sistema (ENTSO-E) koje primenjuje operator prenosnog sistema na bazi dve metode: probalističke i determinističke u zavisnosti koja pokaže veću vrednost.

Početna vrednosti udela OIE u sektoru električne energije: 30%

Ciljna vrednost udela OIE u sektoru električne energije: Biće definisana Integrisanim nacionalnim energetske i klimatskim planom

PRILOG 4: Ključna pitanja za identifikovanje opcija javnih politika

1) Koje relevantne opcije (alternativne mere, odnosno grupe mera) za ostvarenje cilja su uzete u razmatranje? Da li je razmatrana „status quo” opcija?

Sa postojećim zakonskim rešenjima problem integracije OIE u sistem bi dodatno eskalirao, jer bi pravno obavezivanja operatora sistema da obezbede priključenje elektrana koje ne mogu da integrišu u sistem dovelo da njihove odgovornosti za štetu, koja bi se merila stotina miliona evra godišnje ukoliko priključe elektrane čiju energiju ne mogu da preuzmu u sistem

2) Da li su, pored regulatornih mera, identifikovane i druge opcije za postizanje željene promene i analizirani njihovi potencijalni efekti?

Drugim opcijama nije moguće postići željene efekte

3) Da li su, pored restriktivnih mera (zabrane, ograničenja, sankcije i slično) ispitane i podsticajne mere za postizanje posebnog cilja?

Podsticajne mere za integraciju OIE već postoje, ali bez predloženih ograničenja nije moguće ostvariti druge zakonske ciljeve kao što je obezbeđenje sigurnog i pouzdanog rada elektroenergetskog sistema

Da li su u okviru razmatranih opcija identifikovane institucionalno upravljačko organizacione mere koje je neophodno sprovesti da bi se postigli posebni ciljevi?

Nije neophodno sprovesti upravljačko-organizacione mere

4) Da li se promena može postići kroz sprovođenje informativno-edukativnih mera?

Nije potrebna nikakav dodatna edukacija

5) Da li ciljne grupe i druge zainteresovane strane iz civilnog i privatnog sektora mogu da budu uključene u proces sprovođenja javne politike, odnosno propisa ili se problem može rešiti isključivo intervencijom javnog sektora?

Zainteresovane strane iz civilnog i privatnog sektora ne mogu rešiti navedene probleme

6) Da li postoje raspoloživi, odnosno potencijalni resursi za sprovođenje identifikovanih opcija?

Postoje potencijalni resursi. Promene će biti sprovedene raspoloživim resursima.

7) Koja opcija je izabrana za sprovođenje i na osnovu čega je procenjeno da će se tom opcijom postići željena promena i ostvarenje utvrđenih ciljeva?

Opcija koja je izabrana je donošenje izmena i dopuna koja će omogućiti dinamičniji rast udela OIE u BFPE uz istovremeno održanje energetskog sistema.

PRILOG 5: Ključna pitanja za analizu finansijskih efekata

1) Kakve će efekte izabrana opcija imati na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku?

Izabrana opcija neće imati efekte na javne rashode i prihode

2) Da li je finansijske resurse za sprovođenje izabrane opcije potrebno obezbediti u budžetu, ili iz drugih izvora finansiranja i kojih?

Nije potrebno

3) Kako će sprovođenje izabrane opcije uticati na međunarodne finansijske obaveze?

Sprovođenje izabrane opcije neće uticati na međunarodne finansijske obaveze.

4) Koliki su procenjeni troškovi uvođenja promena koji proističu iz sprovođenja izabrane opcije (osnivanje novih institucija, restrukturiranje postojećih institucija i obuka državnih službenika) iskazani u kategorijama kapitalnih troškova, tekućih troškova i zarada?

Nema dodatnih troškova koji proističu iz sprovođenja izabrane opcije. Nije predviđeno osnivanje novih institucija.

5) Da li je moguće finansirati rashode izabrane opcije kroz redistribuciju postojećih sredstava?

Nisu predviđeni dodatni javni rashodi odabranom opcijom.

6) Kakvi će biti efekti sprovođenja izabrane opcije na rashode drugih institucija?

Izabrana opcija neće uticati na dodatne troškove drugih institucija koje su uključene u njeno sprovođenje.

PRILOG 6: Ključna pitanja za analizu ekonomskih efekata

1) Koje troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?

Predložena opcija zahteva, u najskupljem scenariju, ako se pokaže da nema rezerve za balansiranje 20GW zahteva za priključenje, trošak od 3 milijarde evra za obezbeđenje dodatnog kapaciteta za balansiranje radi integracije 15 GW projekata vetroelektrana i solarnih elektrana (5 GW projekata je isključeno iz ove obaveze zbog preuzetih obaveza operatora sistema). U slučaju da se odustane od ove opcije trošak nabavke rezerve za 15 GW bi se preneo sa investitora na operatora sistema, odnosno građane kroz cenu pristupa sistemu.

Izabrana opcija za ograničenje kupaca-proizvođača na 150 kW pokazala se kao najoptimalnija jer se izbegavaju troškovi daljinskog nadzora i upravljanja mernog mesta, troškovi balansne odgovornosti i pružanja pomoćnih usluga

Posebno ukazujemo da su negativni efekti na potencijalne investitore koji su podneli zahteve za priključenje manji od negativnih efekata po građane i privredu ukoliko bi se odustalo izabrane opcije. Investitori koji su podneli zahteve za priključenje nisu još uvek ušli u investicioni ciklus, a procena da je da su dosadašnji troškovi za podnošenje zahteva za priključenje i razvoj projekata minimalni.

Slično navedenom, ista procena važi i za kupce-proizvođače koji su nameravali da podnesu zahtev za sticanje statusa kupca-proizvođača preko 150 kW. Njihovi troškovi su sigurno minimalni u odnosu na potencijalne troškove integracije njihovih elektrana u elektroenergetski sistem.

2) Da li izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu (uključujući i efekte na konkurentnost cena) i na koji način?

Izabrana opcija utiče na to da postoji mogućnost da neki od projekata budu neisplativi pri čemu veće verovatnoća da solarni projekti budu isplativi imajući u vidu bolju kompatibilnost solarnih elektrana sa skladištima električne energije

3) Da li izabrane opcije utiču na uslove konkurencije i na koji način?

Videti odgovor na prethodno pitanje.

4) Da li izabrana opcija utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija i na koji način?

Izabrana opcija može dovesti do pojave baterijskih skladišta električne energije u Republici Srbiji, što bi predstavljao transfer nove tehnologije

5) Da li izabrana opcija utiče na društveno bogatstvo i njegovu raspodelu i na koji način?

Povećanje udela OIE u ukupnoj potrošnje energije u Republici Srbiji smanjuje troškove lečenja oboljenja koja nastaju zagađenjem koje prouzrokuje korišćenje fosilnih goriva u svim sektorima energetike koji su i najveći emiteri gasova sa efektom staklene bašte i praškastih materija. Na ovaj način doprinosi se opštem poboljšanju zdravlja građana.

6) Kakve će efekte izabrana opcija imati na kvalitet i status radne snage (prava, obaveze i odgovornosti), kao i prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca?

Nije relevantno pitanje.

PRILOG 7: Ključna pitanja za analizu efekata na društvo**1) Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima?**

Građani su u obavezi da plaćaju naknadu za povlašćene proizvođače iz OIE po kWh utrošene električne energije. Od visine naknade zavisice i visina troška. Ovaj trošak biće moguće proceniti tek nakon sprovedene aukcije, s obzirom da će visina naknade direktno zavisiti od cene koja bude ponuđena u postupku nadmetanja.

U uslovima postojećih tržišnih cene i sistema dvostrane premije, procena je da neće biti dodatnih troškova za građane.

2) Da li će efekti realizacije izabrane opcije štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije i da li će to negativno uticati na uspešno sprovođenje te opcije, kao i koje mere treba preduzeti da bi se ovi rizici sveli na minimum?

Nije relevantno pitanje.

3) Na koje društvene grupe, a posebno na koje osetljive društvene grupe, bi uticale mere izabrane opcije i kako bi se taj uticaj ogledao (pre svega na siromašne i socijalno isključene pojedince i grupe, kao što su osobe sa invaliditetom, deca, mladi, žene, stariji preko 65 godina, pripadnici romske nacionalne manjine, neobrazovani, nezaposleni, izbegla i interno raseljena lica i stanovništvo ruralnih sredina i druge osetljive društvene grupe)?

Nije relevantno pitanje.

4) Da li bi i na koji način izabrana opcija uticala na tržište rada i zapošljavanje, kao i na uslove za rad (npr. promene u stopama zaposlenosti, otpuštanje tehnoloških viškova, ukinuta ili novoformirana radna mesta, postojeća prava i obaveze radnika, potrebe za prekvalifikacijama ili dodatnim obukama koje nameće tržište rada, rodnu ravnopravnost, ranjive grupe i oblike njihovog zapošljavanja i slično)?

Izabrana opcija treba da dovede do povećanja radnih mesta za inženjere koji se bave projektovanjem energetskih objekata koji koriste OIE i lica koja upravljaju takvim objektima, takođe očekuje se i angažovanje domaće građevinske industrije za slučaj realizacije izgradnje hidroelektrana, i otvaranje pratećih radnih mesta koji su neophodni za rad ovakvih objekata.

5) Da li izabrane opcije omogućavaju ravnopravan tretman, ili dovode do direktne ili indirektno diskriminacije različitih kategorija lica (npr. na osnovu nacionalne pripadnosti, etničkog porekla, jezika, pola, rodnog identiteta, invaliditeta, starosne dobi, seksualne orijentacije, bračnog statusa ili drugih ličnih svojstava)?

Nije relevantno pitanje.

6) Da li bi izabrana opcija mogla da utiče na cene roba i usluga i životni standard stanovništva, na koji način i u kojem obimu?

Nije relevantno pitanje

7) Da li bi se realizacijom izabranih opcija pozitivno uticalo na promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu i na koji način?

Pitanje nije relevantno

8) Da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja, posebno u smislu jednakog pristupa uslugama i pravima za osetljive grupe i na koji način?

Pitanje nije relevantno.

PRILOG 8: Ključna pitanja za analizu efekata na životnu sredinu

1) Da li izabrana opcija utiče i u kojem obimu utiče na životnu sredinu, uključujući efekte na kvalitet vode, vazduha i zemljišta, kvalitet hrane, urbanu ekologiju i upravljanje otpadom, sirovine, energetske efikasnost i obnovljive izvore energije?

Korišćenje OIE ključno je u borbi protiv klimatskih promena i zagađenja životne sredine. Imajući u vidu da je sektor energetike, koji se dominantno zasniva na korišćenju fosilnih goriva, najveći emiter gasova sa efektom staklene bašte kao i materija koje su štetne za zdravlje ljudi, korišćenje OIE kao alternativnih izvora energije fosilnim gorivima pozitivno utiče na životnu sredinu.

2) Da li izabrana opcija utiče na kvalitet i strukturu ekosistema, uključujući i integritet i biodiverzitet ekosistema, kao i floru i faunu?

Za projekte u oblasti OIE predviđena je izrada Studija uticaja procene uticaja na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o proceni uticaja na životnu sredinu.

3) Da li izabrana opcija utiče na zdravlje ljudi?

Izabrana opcija utiče značajno na poboljšanje zdravlja ljudi imajući u vidu da OIE, za razliku od fosilnih goriva, ne emituju štetne materije koje negativno utiču na zdravlje ljudi. Korišćenjem OIE smanjuje se broj plućnih oboljenja.

4) Da li izabrana opcija predstavlja rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi i da li se dopunskim merama može uticati na smanjenje tih rizika?

Prilikom izgradnje objekata koji koriste OIE predviđeno je pribavljanje uslova i mišljenja organa nadležnog za zaštitu životne sredine u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine.

5) Da li izabrana opcija utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta u skladu sa propisima koji uređuju predmetnu oblast?

Izabrana opcija utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta. Za projekte u oblasti OIE primenjuju se propisi kojima se uređuje oblast zaštite i korišćenja zemljišta.

PRILOG 9: Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?

Ne uvode se nove organizacione, upravljačke ili institucionalne promene.

2) Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

Ima kapacitet, uključujući kapacitet operatora sistema i Agencije za energetiku za pripremu i donošenje plana razvoja prenosnog sistema i analize adekvatnosti.

3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

Za realizaciju izabrane opcije nije bilo potrebno izvršiti navedene promene.

4) Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

Izabrana opcija u skladu je sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju EU i Ugovorom o osnivanju Energetske zajednice.

5) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

Nije relevantno pitanje

6) Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Nije relevantno pitanje.

7) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

Potrebno je doneti podzakonska akta

PRILOG 10: Ključna pitanja za analizu rizika

1) Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa? Da li je sprovođenje izabrane opcije prioritet za donosiocce odluka u narednom periodu (Narodnu skupštinu, Vladu, državne organe i slično)?

Obezbeđena je podrška Agencije za energetiku RS, operatora prenosnog i distributivnog sistema, garantovanog snabdevača.

2) Da li su obezbeđena finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije? Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđeno dovoljno vremena za sprovođenje postupka javne nabavke ukoliko je ona potrebna?

Nije relevantno.

3) Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?

Nije prepoznat rizik za sprovođenje Zakona o korišćenju OIE.

OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa - *Vlada*
 Обрађивач - *Ministarstvo rudarstva i energetike*

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije

Draft Law on Amendments to the Law on renewable energy sources

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa
 POGLAVLJE III NASLOV VIII POLITIKA SARADNJE ČLAN 109. ENERGETIKA

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma
 OPŠTI ROK ČLAN 72.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma
 ISPUNJAVA U POTPUNOSTI

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
 /

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije
 NIJE UNET U NPAA ZATO ŠTO NEMA USKLAĐIVANJA.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

UGOVOR O FUNKCIONISANJU EU GLAVA XXI ČLAN 194.

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima
 /

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,
 /

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost
 /

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.
 /

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili

spvođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije vrše se izmene koje se ne odnose na sekundarne izvore prava Evropske unije pa nije potrebno obezbediti usklađenost s tim izvorima.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?
/

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?
/

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.
/